

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

13^E JAARGANG

WOENSDAG 8 AUGUSTUS 1928

No. 658

**STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
„NEDERLAND” - Amsterdam
ROTTERDAMSCH LLOYD
Rotterdam**

MAIL-, PASSAGIERS- EN
VRACHTBOOTDIENST
HOLLAND—JAVA vice versa
via SUEZ KANAAL

JAVA—NEW YORK LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië en de
Oostkust van Noord-Amerika in
samenwerking met andere Maat-
schappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN
Geregelde dienst tusschen Neder-
landsch-Indië, Rangoon en Calcutta.

JAVA—PACIFIC LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië, Singa-
pore en de Westkust van Noord-
Amerika.

**ARNHEMSCH
HYPOTHEEKBANK**

**4¹/₂ % Pandbrieven
à 99%**

Hyp. Kap. beschikbaar.

Directie:
Mr. S. J. v. ZIJST; Mr. J. F. VERSTEEVEN

**v.ROSSEM'S
MILO
HAVANA MELANGE**

Nederlandsche Hypotheekbank
Opgericht te Veendam in 1890.

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS.

Kapitaal f 4.000.000,—
Reserves ruim f 2.200.000,—
Hypotheek plm. f 54.000.000,—
Pandbrieven plm. f 51.000.000,—

**4¹/₂ % Pandbrieven
à 99¹/₂ %**

Bij omwisseling tegen uitgelote
pandbrieven is de koers $\frac{1}{2}$ % lager.

**PRACTISCH
EFFECTENBOEK**

Ter vereenvoudiging van ad-
ministratie en ten gebruike voor
de Vermogensbelasting

Prijs f 1.50

Alom verkrijgb. bij den Boekhandel en bij
Nijgh & van Ditmar's Uitg.-Mij, R'dam

**ROTTERDAMSCH
BANKVEREENIGING**

ROTTERDAM-AMSTERDAM-DEN HAAG

KAPITAAL f 50.000.000
RESERVE f 20.000.000

DEPOSITO'S
CHEQUE REKENINGEN MET RENTEVERGOEDING
ALLE BANKZAKEN

WIJ BEREIKTEN THANS HET IDEEAAL :

Kaartsysteem in Boekvorm

Kasten en laden onnoodig. Belangrijk
beter overzicht. Geen zoekraken of ver-
keerd opbergen. Alle nadeelen van
boeken en kaartsystemen vervallen. Ge-
schikt voor elke administratie. Vele
referenties. Brochure gratis.

Kantoorb. **HEBONA** Stationsw. 13^e
Fabriek „ZUTPHEN

**Het
Handelsblad**

**100
JAAR**

het familieblad
der beschaafde
kringen. Elke
adverteerder
weet wat dat
zeggen will

Algemeen Handelsblad
Afd. Advertentiën - Amsterdam

R. MEES & ZONEN

A^o 1720

Bankiers en Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

Safe-Deposit

Bezorging van alle
Verzekeringen

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM

Kapitaal f 5.000.000,— Reservefonds f 1.000.000,—

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

direct opvorderbaar 2 %
met 10 dagen opzegging 2½ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT
SAFE-DEPOSIT.

RAADGEVEND BUREAU VOOR ORGANISATIE

Ir. V. W. VAN GOGH
HEERENGRACHT 125

Ir. ERNST HYMANS
A M S T E R D A M

ONDERHOOFD

BIJ HET CENTRAALKANTOOR VOOR DE STATISTIEK TE
WELTEVREDEN (NED. INDIE)

Voor uitzending ter benoeming in bovengenoemde betrekking wordt een geschikte kracht gevraagd. Bijzonderheden bevat de Staatscourant van 26 Juli 1928, No. 145. Sollicitaties (ongezegeld) vóór 10 Augustus a.s. in te zenden bij het Commissariaat voor Indische Zaken (afd. B, eerste Bureau) bij het Departement van Koloniën, alwaar ook inlichtingen zijn te bekomen.

ZOO JUIST VERSCHENEN:

Supplement op het Leerboek van het Boekhouden

door W. B. BROCX

Leeraar 1e H.B.S. A. (1e Gemeentelijke
≡ Handelsschool) te Rotterdam ≡

*Speciaal bestemd voor studeerenden voor een
particulier Praktijk-diploma in het Boekhouden*

Prijs: Ingehaaid f 2.25 — Gebonden f 2.60

Uitwerkingen ter perse.

Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

RESIDENTIE HYPOTHEEK BANK

's-GRAVENHAGE

Anna Paulownastraat 97

Trustee's en Accountantscontrole

Geplaatst Maatsch. Kap. f 1.400.000.—
Reserve f 601.000.—

4½ pCt. Hypotheekbr. tegen 98¼ pCt.

Opeischbaar à pari na 10 jaren

Directie: K. E. Abbing, D. van Oordt.

Werkloon- berekening

Onmisbaar boekje voor allen
die werklieden in hun dienst
hebben. - Met berekeningen
in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.50

Geb. f 1.90

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-
MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ

ROTTERDAM

Wijnhaven 111-113

Tel. 7841-42-43-61

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 8 AUGUSTUS 1928

No. 658

INHOUDE.

	Blz.
DE DRUK VAN ACCIJNZEN EN INVOERRECHTEN door <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	680
De In- en Uitvoer van Nederland 1927-1928, II (Slot) door <i>W. G. H. v. d. Zweep</i>	682
De nieuwe financiële politiek in China, door <i>Thos. T. H. Ferguson</i>	684
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het derde deel van het rapport der Balfour-commissie door <i>F. W. Forge</i>	686
De vermeerdering van de waterkrachtcentrales en de electricatie in Oostenrijk door <i>Dr. R. Kerschagl</i>	687
AANTEKENINGEN:	
Een nieuwe wekelijkse statistiek van groothandelsprijzen	689
Provinciale en gemeenteleeningen	690
Indexcijfers van groothandelsprijzen.....	693
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Tien jaar Volksraad arbeid. 1918—1928, bespr. door <i>Prof. Dr. E. Moresco</i>	693
MAANDCIJFERS:	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	694
Emissies in Juli 1928	694
Resumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”.....	695
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	696—702
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma*.Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam*.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnés, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijgeplaatweg*.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*. Postchèque- en girorekening No. 6729.

7 AUGUSTUS 1928.

In verband met de maandwisseling was de geldmarkt deze week veel minder ruim. De prolongatierente steeg tot 4¼ pCt. en callgeld liep op van 2½ tot 4¼ à 4½ pCt. Ook particulier disconto was minder gemakkelijk te plaatsen en alleen prima papier was voor 4½ à 4¾ pCt. onder te brengen. Toch was de vraag naar geld niet overstelpend en in verhouding

tot de stijging van de rente in Amerika en Engeland was de rijzing hier slechts gering.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels blijkt met f 1,1 miljoen te zijn toegenomen. De beleeningen vertoonen een stijging van f 400.000. Het renteloos voorschot van het Rijk verminderde met f 4,7 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. Het zilver verminderde met een kleine f 500.000. De post papier op het buitenland geeft een vermeerdering van f 100.000 te zien, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans met f 2,9 miljoen blijken te zijn afgenomen.

De biljettencirculatie steeg met f 600.000. De rekening-courant-saldi verminderden met f 7 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 900.000 meer dan verleden week. Het dekkingspercentage is 54½.

* * *

De wisselmarkt was deze week zeer vast gestemd. De stijging van de geldrente in bijna alle landen tegenover de vrij ruime geldmarkt hier te lande deed de wisselkoersen sterk oploopen. Dollars stegen van 2,48½ tot 2,49¾; Ponden van 12,07½ tot 12,09¾/16 en Marken, die eerst wat lager waren, liepen tot 59,42 omhoog. Belga's herstelden zich van de daling der vorige week en kwamen op 34,64, terwijl Zwitsersche Francs, die vooral door vraag van bezoekers opliepen, van 47,87½ tot 47,96 stegen. De overige wisselkoersen waren eveneens vast en stegen vrijwel evenredig met den dollar-koers.

LONDEN, 4 AUGUSTUS 1928.

Gedurende de laatste week met de plotselinge daling van den Amerikaanschen koers en den uitvoer van goud van de Bank van Engeland naar Duitschland, is disconto vaster geworden en sloot de week op 4¼ pCt. voor prima bankaccepten.

Door dezelfde oorzaak zijn schatkistpromessen wat hooger, à 4¾/32 pCt., toegewezen. Op het oogenblik noteren 3-maands wissels 4¼ pCt. vast en 6-maands wissels 4½ pCt.

Conditioes op de geldmarkt waren echter gemakkelijk.

De prijs van goud bleef op 84 sh. 11½ pence per fine ounce. War Loan steeg aanvankelijk tot 102¾/16, daalde later tot 102¾/16, verder is er weinig levendigheid in gilt edged.

Slot Guldens 12,09¼—½. Dollars 485¾/16.

DE DRUK VAN ACCIJNZEN EN INVOERRECHTEN.

Over den druk van de belastingen op het inkomen en het vermogen worden hier te lande sinds eene reeks van jaren statistieken gepubliceerd. Van den druk der gemeentelijke inkomstenbelasting worden jaarlijks mededeelingen verstrekt in den vorm van eene rangschikkinglijst der gemeenten naar den belastingdruk. Maar met betrekking tot den druk van accijnzen en invoerrechten, die inzonderheid voor den kleinen man van veel belang zijn, hebben wij tot dusverre in het duister moeten tasten.

De Vereeniging voor Belastingwetenschap heeft nu eene poging gedaan om de op dit gebied bestaande leemte aan te vullen. Aan eene Commissie uit haar midden heeft zij opgedragen om een onderzoek in te stellen naar den druk van accijnzen en invoerrechten, en deze Commissie, waarvan de heeren T. K. Jansma, Dr. A. Sternheim en Mr. Dr. J. H. van Zanten als rapporteurs zijn opgetreden, heeft in Juni jl. haar rapport uitgebracht.¹⁾

Dit rapport is eene nadere beschouwing overwaard en bevat tal van belangrijke mededeelingen, terwijl voor het onderzoek het gebruikte materiaal op hoogst overzichtelijke wijze is gerangschikt.

Wil men den druk van accijnzen en invoerrechten op de consumenten, die de aan belasting onderhevige goederen kopen, vaststellen, zoo zal men in de eerste plaats moeten weten, hoe de huishoudrekening eruit ziet van degenen, die voor zich en hun gezin de belaste goederen gebruiken. En in de tweede plaats zal men moeten nagaan, in welke mate de belasting, die niet wordt geheven van den consument, doch als regel op dezen wordt afgewenteld, ten slotte haar druk uitoefent. De vraag rijst daarbij, of deze druk tijdens het afleggen van den weg van producent naar consument toe dan wel afneemt, of gelijkblijft.

Beide kanten van de zaak zijn door de hierboven genoemde Commissie onderzocht. Wat de huishoudrekeningen der gebruikers van belaste goederen betreft, zoo heeft zij zich gebaseerd op het budgetonderzoek, dat over de periode 1 October 1923 tot 1 October 1924 is ingesteld door het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam. Dit onderzoek strekte zich uit over 212 gezinnen, welke de Commissie in verband met het doel van haar onderzoek gesplitst heeft in twee groepen, t.w. 166 gezinnen, omvattende 727 personen, met een maximum inkomen van f 3600,— per gezin en een gemiddeld gezinsinkomen van f 2400,— en 46 gezinnen, omvattende 212 personen, met een inkomen van f 3600,— tot f 19.000,— per gezin en een gemiddeld gezinsinkomen van f 6000,—.

Ten aanzien van een aantal belaste artikelen heeft de Commissie onderzocht, hoeveel daarvoor door de gezinnen van het Amsterdamsche budgetonderzoek gedurende den tijd, waarover zich dit onderzoek uitstrekte, werd uitgegeven. Daarbij kon echter niet het gehele terrein van de heffing van accijnzen en invoerrechten worden bestreken. Uit den aard der zaak vielen buiten het onderzoek de accijnzen en invoerrechten van goederen, die buitenshuis werden gebruikt. De accijnzen op bier, wijn en gedistilleerd zijn eveneens buiten beschouwing gelaten. De gezinnen, die zoo geregeld boekhouden, dat zij voor een budgetonderzoek in aanmerking komen, zijn voor het gebruik van deze dranken allermint representatief. Bovendien geldt het hier geheel vrijwillige uitgaven, zoodat deze heffingen steeds een ietwat ander karakter zullen dragen, dan heffingen van meer noodzakelijke goederen. Ten slotte is ook de sigarettenaccijns buiten het onderzoek gelaten, omdat de uitgaven daarvoor blijkbaar overwegend uit zakgeld worden betaald, in tegenstelling tot die voor tabak en sigaren, waarvan meer regelmatig wordt boekgehouden.

Ook ten aanzien van de invoerrechten werd slechts

¹⁾ Verschenen bij J. Muusses te Purmerend.

een deel der bestaande heffingen in het onderzoek betrokken. De Commissie bepaalde zich tot invoerrechten op verbruiksartikelen, zoodat alle rechten, die daaronder niet vallen, buiten beschouwing werden gelaten, omdat de invloed van deze heffingen op de huishoudrekening natuurlijk moeilijk valt te schatten. Voorts werden buiten beschouwing gelaten invoerrechten op zeer weinig waardevolle goederen, zooals macaroni en vermicelli, waarvan de berekening nauwelijks de moeite zou loonen; het invoerrecht op meubelen, die ten deele tot de goedkope massa-artikelen behooren, waarbij het invoerrecht een zeer geringe rol speelt, ten deele in zulk eene mate onderhevig zijn aan persoonlijke smaak van den koper, dat het invoerrecht ook dan geacht kan worden nauwelijks gewicht in de schaal te leggen; en ten slotte het recht op aardewerk, waarvan de druk op de huishoudrekening door het cadeaustelsel zeer bezwaarlijk is na te gaan.

Zoo is dan het onderzoek beperkt tot den accijns op suiker, vleesch, zout, tabak en sigaren, en tot de invoerrechten op bevroren vleesch, thee, chocolade, kleederen, schoeisel, petroleum, lucifers en zeep.

De vraag moest natuurlijk onder oogen worden gezien, of de verhooging van ons tarief door de Tariefwet 1924 en de verhooging van enkele andere heffingen, tot stand gekomen na de periode, waarover zich het Amsterdamsche budgetonderzoek uitstrekte, niet als een bezwaar moest worden aangemerkt om de consumptie van een vroegeren datum als basis van het onderzoek te gebruiken. De Commissie is van meening, dat het gebruik der verschillende goederen door deze heffingen niet of slechts zeer weinig zal zijn beïnvloed, zoodat over dit mogelijk bezwaar kan worden heengestapt.

Wij komen thans tot de tweede der hierboven gestelde vragen, t.w. de afwenteling van de geheven belastingen op den consument. Wij meenen het best te doen de Commissie hier zelf aan het woord te laten, die zich over de afwenteling op blz. 5 v.v. van haar rapport als volgt uitlaat:

„Die afwenteling is aangenomen op grond van het feit, dat, hoe de gang van zaken ook zij, als men den prijs, dien de consument betaalt voor een artikel, waarop accijns of invoerrecht drukt, in zijn onderdeelen ontdeelt, daarvan noodzakelijkerwijze deel uitmaakt: 1e. het bedrag van den accijns, resp. het invoerrecht zelf en 2e het bedrag, waarmee deze rechten eventueel, als deel van de productiekosten van hem, die ze betaalt, door winstneming ook daarop zijn verhoogd. Hiermee wil niet gezegd zijn, dat de producent het bedrag, dat hij aan accijns of invoerrecht aan den fiscus heeft te voldoen, altijd afwentelt; het is mogelijk, dat door een verbeterde werkmethode de totale productiekosten met inbegrip van den accijns of het invoerrecht niet verhoogd worden of dat de fabrikant om een of andere reden in staat is, bijv. door zijn winstmarge te verlagen, zichzelf geheel of gedeeltelijk met het recht te belasten of wel dat de hogere prijs, dien hij zich genoopt ziet te rekenen, den afzet vermindert, zoodat hij ten slotte toch een deel van het recht draagt. Dit alles belet echter niet, dat men, als men de zaak van den kant van den consument beziet, mag zeggen, dat deze, als hij een accijnspliktig artikel koopt, in den prijs tevens den accijns en de daarop gelegde winst betaalt.

„In ieder geval is het niet de bedoeling der commissie hier het afwentelingsprobleem op te lossen, doch alleen aan te geven, wat geacht kan worden *in maximum* op den consument te drukken. Hoeveel deze in werkelijkheid betaalt boven hetgeen de staat ontvangt, is moeilijk uit te maken; bij de beoordeeling daarvan moet rekening worden gehouden met den invloed, welchen de accijnsheffing en het invoerrecht op zichzelf reeds op den omzet en de winstpercentages van fabrikant, groot- en kleinhandelaar uitoefenen.”

De Commissie heeft, zooals ook hieronder nog zal blijken, in het afwentelingsvraagstuk niet bepaald partij willen kiezen, doch als mogelijkheid verondersteld, dat de druk der belastingen stijgt door de winstpercentages van allen, door wier handen de goederen gaan van het oogenblik, waarop de belasting wordt betaald, tot het bereiken van het einddoel, den consument. Het onderzoek der Commissie beoogt dus na te

gaan, wat als *maximum* mag worden beschouwd van den druk der door haar onderzochte invoerrechten en accijnzen, een maximum, dat in feite niet steeds behoeft te worden bereikt.

Bij de invoerrechten rijst nog eene speciale moeilijkheid. Vele rechten worden geheven van goederen, die ook hier te lande worden geproduceerd. De vraag is, welke prijsverhoogende werking er dan van zulke rechten zal uitgaan. De Commissie neemt aan, dat de binnenlandsche prijs evenzeer wordt verhoogd met het bedrag van het invoerrecht, als de importeur zulks bij invoer van goederen uit het buitenland doet, zoodat de omvang van den druk der invoerrechten wordt uitgebreid in evenredigheid met de productie voor de binnenlandsche markt, waaromtrent echter geen voldoende statistische gegevens beschikbaar zijn.

Nadat de Commissie op deze wijze haar standpunt tegenover enkele methodische vragen heeft bepaald, komt zij tot haar feitelijk onderzoek. Ten aanzien van de vroeger genoemde artikelen worden de gebruikte hoeveelheden voor de Amsterdamsche gezinnen nagegaan, de inkooprijzen en winstmarges worden vastgesteld, mede aan de hand van een aantal feitelijke gegevens, waartoe de Commissie haar licht heeft opgestoken bij de Handelskamer te Rotterdam en de Coöp. Verbruiksvereniging „Eigen Hulp” te Amsterdam.

Ten aanzien van vrijwel alle artikelen blijkt, dat de winst der fabrikanten en handelaren ook berekend wordt over de betaalde belasting, zoodat volgens de Commissie de druk daarvan op den consument naar rato zwaarder wordt. Alleen bij het artikel petroleum blijkt de concurrentie zoo hevig, dat daar de winst slechts berekend wordt over het artikel zelf en niet ook over de daarop gelegde belasting.

Het resultaat is dan, dat door de Amsterdamsche gezinnen van de laagste groep (gemiddeld inkomen f 2400,—, gemiddeld aantal personen per gezin 4,4) maximaal wegens accijnzen werd betaald f 45,88, waarvan de Staat f 37,42 ontvangt, terwijl het verschil de op de belasting gelegde winst representeert; en wegens invoerrechten f 27,17, van welk laatste bedrag in verband met het feit, dat een deel der goederen binnenslands wordt geproduceerd, niet te zeggen valt, hoeveel daarvan aan den Staat ten goede komt. In totaal beloopt dus de druk op deze gezinnen f 73,05 of 3,04 pCt. van het inkomen, terwijl voor Inkomsten-Verdedigingsbelasting gemiddeld 2,33 pCt. moest worden betaald.

Bij de gezinnen van gemiddeld f 6000,— inkomen (4,6 personen per gezin) beloopt deze cijfers resp. voor de accijnzen f 59,99 en f 49,31, voor de invoerrechten f 56,61, in totaal dus f 116,60 of 1,94 pCt. van het inkomen tegen 3,7 pCt. voor Inkomsten- en Verdedigingsbelasting.

De Commissie gaat dan nog na, in hoeverre deze cijfers, welke alleen op Amsterdam betrekking hebben, representatief geacht kunnen worden voor het geheele land. Zij onderzoekt, wat voor de behandelde goederen per hoofd der bevolking aan accijnzen en invoerrecht wordt betaald en vermenigvuldigt het aldus verkregen bedrag met 4,4, resp. 4,6. De resultaten, waartoe zij dan komt, zijn niet onbevredigend, daar de afwijkingen ten deele gering zijn, en ten deele zeer wel verklaarbaar.

Van de accijnzen drukt die op suiker het zwaarst. Onder de bijna 2 pCt., resp. ruim 1 pCt. van de wegens accijnzen betaalde bedragen is resp. 1½ pCt. en 0,6 pCt. begrepen voor suiker.

De cijfers leeren, dat, zooals te verwachten was, er in de heffing van accijnzen en invoerrechten aanmerkelijke depressie zit, vooral ten aanzien van de eerstgenoemden. Een globaal onderzoek heeft aangetoond, dat bij inkomens van f 1600,— de percentages nog aanmerkelijk hooger worden.

In hare samenvatting zegt de Commissie op blz. 4 van het rapport ten slotte nog het volgende:

„Indien men aanneemt — wat de Commissie in het mid-

den laat — dat alle accijnzen geheel op den verbruiker worden afgewenteld en daarop ook winst wordt genomen door fabrikant, groot- en kleinhandelaar, dan zou, indien, als in 1926, de Staat aan accijnzen (... zonder gedistilleerd, wijn, bier en sigaretten) ontvangt f 68.195.665, de druk op de bevolking *ten hoogste* kunnen zijn f 85.329.347 of 25 pCt. meer.”

Wij meenen hiermede wel het voornaamste uit het onderzoek van de Commissie te hebben weergegeven. Bij alle waardeering voor het onderzoek van een gebied, dat eigenlijk reeds lang door de Overheid geëxploreerd had moeten zijn, meenen wij toch, dat het laatste woord over deze zaak nog niet is gesproken.

In de eerste plaats komt het ons niet juist voor om de winst, welke fabrikanten en handelaren berekenen over het bedrag, dat de verhandelde goederen hun inclusief belasting kosten en waarbij dus ook over deze belasting een zeker winstpercentage wordt geheven, te beschouwen als eene *verzwaring van den druk der belasting op den consument*.¹⁾

Slechts schijnbaar heeft men hier met verzwaring van belastingdruk te maken. Wat toch is het geval?

De consument krijgt zijn goederen via een reeks van tusschenschakels in het economisch proces. Al deze tusschenpersonen bewijzen zekere diensten en beoogen in de door hen te maken winst eene belooning voor deze diensten te vinden. Als regel vindt op het gebied van industrie en handel een levendige concurrentie plaats, zoodat het maken van overmatig groote winsten daardoor op den duur en afgezien van overgangstoestanden zal worden onmogelijk gemaakt, terwijl omgekeerd door te groote concurrentie de winsten zullen dalen beneden het peil, waarop een aantal zaken op loonende wijze zal kunnen worden voortgezet. En mochten ergens door monopolistische tendenzen langdurig meer dan normale winsten ontstaan, zoo hebben deze met het probleem, dat ons hier bezighoudt, de verzwaring van den belastingdruk tijdens het proces der afwenteling, als zoodanig niet te maken.

Nu doet het er uiteindelijk niet toe, of een handelaar bij het vaststellen van een zeker winstpercentage ook over accijnzen of invoerrecht winst calculeert. Slechts op het in totaal door hem gemaakt bedrag aan winst komt het aan. Is dat abnormaal groot, zoo zal hij als regel concurrenten op het tooneel zien verschijnen, is het klein, hij zal met de zaken uitscheiden. Maar of hij bij zijn eigen calculatie zijn winst omslaat over den inkooprijzen zijner goederen met belasting, dan wel deze laatste buiten rekening laat, maar dan ook noodwendig tot een hooger winstpercentage zal moeten komen, wil hij, economisch gesproken, het bestaan kunnen volhouden, dat schijnt ons onverschillig.

Wij geven aanstonds toe, dat het *in overgangstijden* anders kan zijn. Bij invoering van een nieuwen accijnzen zal deze dikwijls niet aanstonds verhaald kunnen worden, zoodat de winst van den handel tijdelijk afneemt. Bij afschaffing van bestaande belastingen zal het omgekeerde kunnen geschieden. Maar op den duur zal zich hier als elders in het economisch leven een aanpassingsproces moeten voltrekken.

Wij achten het daarom onjuist, dat de Commissie de winstberekening over de betaalde belasting als verzwaring van belastingdruk beschouwt. Zij komt op deze wijze tot een te hooge schatting van den mogelijken druk der invoerrechten en accijnzen, omdat zij bedragen, die feitelijk belooning voor bewezen diensten zijn, op één lijn stelt met verhooging van te betalen belasting.

Wil men den druk van accijnzen en invoerrechten op de juiste wijze bepalen, dan zal men bij de uitgaven van den consument in aanmerking hebben te nemen het bedrag aan werkelijk betaalde belasting, dat in den prijs schuilt, te vermeerderen met eene eventueele

¹⁾ Volgens het in de pers gepubliceerde verslag van de Vergadering zijn ook door den Voorzitter der Ver. voor Bel. Mr. N. C. M. A. van den Dries, bedenkingen op dit punt geopperd.

prijsverhoging wegens renteverlies, voor zoover de belasting eerder moet worden betaald, dan de afrekening der goederen met den consument geschiedt, en met de meerdere administratiekosten, die in verband met de belastingheffing moeten worden gemaakt en die inzonderheid bij de tabaks-, sigaren- en sigarettenbelasting belangrijk zijn (de Commissie schat ze bij tabak op niet minder dan 25 pCt. van den kleinhandelsprijs). Maar meer nog kan men er, naar onze opvatting, niet bijtellen.

Een tweede bezwaar gaat tegen de opvatting van de Commissie over den invloed van onze invoerrechten.

Zij neemt aan, dat de prijzen der binnenlandsche productie evenzeer als die van den import zullen worden verhoogd en dat er dus over de geheele linie een zuiver protectionistische werking van de rechtenheffing uitgaat. Of dit in zijne algemeenheid juist is, schijnt ons nog niet vast te staan en in elk geval nader bewijs te behoeven. De Commissie, die de hierboven bedoelde werking der invoerrechten als vanzelf sprekend aanneemt, houdt, naar het ons voorkomt, haar eigen opvatting ook niet consequent vol, waar zij op blz. 17 van haar rapport bij de behandeling van het artikel zout, waarvoor het invoerrecht hooger is dan de accijns, als hare meening te kennen geeft, dat het hogere bedrag aan invoerrecht geen invloed heeft op den prijs, zonder dat overigens voor de uitzondering, die het zout op den algemeenen regel zou maken, nader bewijzen worden aangevoerd. Als het bij zout zoo is, dan kan het ook bij andere artikelen zoo zijn en is dus minstgenomen een nader onderzoek gewenscht.

Ten slotte vergelijkt de Commissie de betaalde invoerrechten en accijnzen met de Rijks-Inkomsten- en Verdedigingsbelasting. Het komt ons voor, dat hierdoor een ietwat eenzijdig beeld van de zaak wordt gegeven. Wil men de plaats van de accijnzen en invoerrechten tegenover de belasting naar het inkomen bepalen, dan zal men ten minste ook met de Gemeentelijke en Provinciale heffingen hebben rekening te houden.¹⁾

Om een globaal beeld te geven van den belastingdruk op gehuwden met twee kinderen bij inkomens van f 2000,—, f 3000,— en f 5000,—, ontleenen wij aan de Rijksstatistiek betreffende den totalen belastingdruk op het inkomen de volgende cijfers:

Aantal Gemeenten, waarin in 1927/28 de totale belastingdruk voor gehuwden met 2 kinderen in % van het zuiver inkomen bedraagt:

	0-2½	2½-5	5-7½	7½-10	10-12½	12½-15	15-17½	17½-20
f 2000,—	85	813	175	6	—	—	—	—
„ 3000,—	6	327	598	130	17	1	—	—
„ 5000,—	—	40	482	398	107	43	8	1

Legt men hiernaast de cijfers van de Commissie ad resp. 3,04 pCt. en 1,94 pCt. voor inkomens van gemiddeld f 2.400,— en f 6.000,—, welke cijfers echter naar onze opvatting den belastingdruk te hoog weergeven, dan kan men zich althans een voorloopig beeld vormen van de verhouding der verschillende lasten.

Moge dit nog onvolkomen beeld eerlang nader worden uitgewerkt en moge het loffelijk initiatief van de Vereeniging voor Belastingwetenschap spoedig tot verdere onderzoekingen leiden!

G. M. V. S.

DE IN- EN UITVOER VAN NEDERLAND 1927-1928.

II (Slot).

De invoer in het 1e halfjaar 1928.

De invoer besomde in het tijdperk onder verslag 734 miljoen KG. en 116 miljoen gulden meer dan in het eerste halfjaar van 1927, welke stijging de uitkomst is van de in den volgenden staat vermelde verschuivingen in de onderscheidene goederengroepen.

De aan elkander tegengestelde bewegingen van het

¹⁾ Men zie in dit verband ook eene studie van den Heer J. van der Poel, die in De Economist van Juli/Aug. en September verschijnt.

Toe- of afnemen van den invoer gedurende het 1e halfjaar 1928 ten opzichte van het 1e halfjaar 1927.

Groepen	Bruto gewicht 1000 K.G.	Waarde 1000 Gld.
Dieren	+ 1.224	+ 612
Voedingsmiddelen		
a. onbewerkte	— 46.081	+ 11.725
b. fabrikaten	+ 122.087	+ 13.445
Onbewerkte stoffen		
a. dierlijke	— 6.920	+ 10.808
b. plantaardige	+ 54.986	+ 20.842
c. minerale	+ 457.822	+ 8.781
Fabrikaten	+ 153.844	+ 49.738
N. a. g.	— 3.287	+ 24
Totaal verschil..	+ 733.675	+ 115.974
Geheele invoer		
1e halfjaar 1927	13.505.105	1.227.772
1e halfjaar 1928	14.238.780	1.343.747

gewicht en de waarde van de groep der onbewerkte voedingsmiddelen vinden grootendeels hun oorzaak in het dalen van den invoer van mais met 42 miljoen KG., terwijl de waarde daarvan met 10 miljoen gulden steeg. De ongunstige verhouding tusschen den prijs van het varkensvleesch en dien van het belangrijkste varkensvoeder is mitsdien verscherpt; de door de Rijksveeteeltconsulenten verzamelde gegevens wijzen dan ook onmiskenbaar uit, dat de varkensfokkerij wordt ingekrompen.

Overigens is de invoer van graan algemeen achteruitgegaan, waarbij tegenover het dalen van den invoer van tarwe een stijging van dien van tarwemeel staat.

Naast het tarwemeel vormt de invoer van lijnkoek een belangrijke oorzaak van het stijgen van den invoer der in fabrieken bereide voedingsmiddelen. Deze vergroting van den afzet van het buitenlandse fabrikaat ging met een toeneming van den Nederlandschen uitvoer van lijnkoek en -olie en een stijging van den invoer van lijnzaad gepaard, hetgeen er op wijst, dat de bedrijvigheid van de Nederlandsche olieslagerijen niet door den grooteren invoer zou zijn geschaad.

De veranderingen in de statistiek van den invoer van grondstoffen geven tot de volgende opmerkingen aanleiding:

dierlijke grondstoffen — stijging van den prijs van de huiden en achteruitgang van de hoeveelheid talk;
 plantaardige grondstoffen — toegenomen aanvoer van lijn- en koolzaad en hogere katoenprijs;
 minerale grondstoffen — groote vermeerdering van plaat- en staafijzer, belangrijke grondstoffen onder meer voor den scheepsbouw; daling van den prijs van steenkool.

De invoer van de niet anders genoemde fabrikaten vertoont de grootste vermeerdering van alle goederengroepen, doch deze blijft nog ten achter bij de stijging van den uitvoer van de overeenkomstige groep, ook indien de vermeerdering in honderdsten van deze handelsbeweging van 1927 wordt uitgedrukt. De toegenomen afzet van personenauto's trekt daarbij in de eerste plaats de aandacht, daar het aantal met niet minder dan 1.515 en de waarde met 4,4 miljoen gulden steeg. Voorts is er een aanmerkelijk grootere invoer van elektrische machines en toestellen — ook de uitvoer nam toe — en van palmolie. De invoer van soya-olie en van petroleum ging onder meer achteruit.

In zooverre de stijging van den invoer niet door den grooteren aanvoer van grondstoffen of louter door een grootere waarde als gevolg van prijsverheffingen wordt veroorzaakt, betreft deze in het algemeen goederen welker toegenomen afzet geen aantasting van de verkoopmogelijkheid van de overeenkomstige Nederlandsche voortbrengselen beteekent. Weliswaar kunnen er dergelijke onderdeelen van den invoer worden aangewezen, bijvoorbeeld meel, maar hun invloed is niet belangrijk ten opzichte van onze volkshuishouding in haar geheel en met name de uitvoer van fabriekaten vertoont een beeld van ongeschokt vermogen

tot mededinging van de Nederlandsche nijverheid.

De uitvoer van fabrikaten in het 1e halfjaar 1928.

Immers de uitvoer van deze groep, waarin de in fabrieken bereide voedingsmiddelen niet zijn begrepen, steeg van 1.188 miljoen KG. ter waarde van 319 miljoen gulden in het eerste halfjaar van 1927 tot 1.322 miljoen KG. ter waarde van 390 miljoen gulden thans, of met 134 miljoen KG. en 71 miljoen gulden, overeenkomende met 11 pCt. van het gewicht en 22 pCt. van de waarde van verleden jaar. Gezien in het licht van de huidige prijsbeweging wijst deze verhouding van het stijgen ten honderd van het gewicht tot dat van de waarde er op, dat vooral de hooggeprijsde artikelen in den toegenomen uitvoer hebben gedeeld.

Van de hier bedoelde, niet tot de voedingsmiddelen behorende fabrieken, leenen de uitvoerposten van ongeveer 9/10 gedeelte zich tot het maken van een vergelijking; tot de rest behooren statistiekposten, welke thans anders zijn omschreven dan verleden jaar en goederensoorten, welke kennelijk niet door de Nederlandsche nijverheid worden voortgebracht. Van de vergelijkbare posten volgt hier een overzicht betreffende den uitvoer gedurende 1927 en '28, verdeeld naar de soort van de goederen:

Fabrikaten behorende tot de hieronder genoemde goederensoorten	Uitvoer gedurende het 1e halfjaar. Waarde $\times f$ 1000,-	
	1927	1928
Dierlijke producten	199	151
Plantaardige voortbrengselen..	1.868	2.402
Mineralen en metalen	22.906	26.776
Meelfabrikaten	3.859	4.493
Chemische stoffen	23.815	24.412
Oliën, harsen en dergelijke ...	61.663	63.454
Hout	3.813	4.880
Huiden en Leder	12.476	15.804
Textielgoederen	71.956	84.246
Aardewerk	5.504	5.866
Glas	3.691	3.479
Papier	19.828	19.887
Vaar- en voertuigen	19.447	32.355
Andere goederensoorten	37.554	54.196

De belangrijkste toeneming had plaats bij de „andere goederensoorten”, waartoe de voortbrengselen van de machine- en electrotechnische nijverheid behooren en betrof onder meer elektrische machines, radiotoestellen, verbrandingsmotoren, arbeidswerktuigen, instrumenten en metaaldraadgloeilampen. Hierna volgen de vaar- en voertuigen met een uitvoer van schepen van 23 miljoen gulden, tegenover 11 miljoen gulden verleden jaar. De aflevering naar het buitenland van drijvende werktuigen ging eenigermate achteruit.

In tegenstelling tot de laatstgenoemde groep vertoont die van de textielgoederen een toeneming, welke zich over een groot aantal posten uitstrekt; bovendien is deze ten deele het gevolg van prijsverhoogingen. Zoo bijvoorbeeld de stijging van het gebleekte katoen van 20,4 tot 24,9 miljoen gulden, gepaard gaande met een ongeveer 10 pCt. hooger gewicht. Een deel van dit katoen werd voorts in bewerkingsverkeer uitgevoerd.

Hetgeen overigens ten aanzien van den bedrijfspgang in de textielnijverheid werd openbaar gemaakt geeft aanleiding tot het vermoeden, dat het dalen van den uitvoer van ettelijke harer voortbrengselen eerder uit het toenemen van de binnenlandsche voorziening, dan in verband met moeilijkheden op het stuk van den binnenlandschen afzet moet worden verklaard.

De fabrieken behorende tot de groep van de oliën vallen voor een te groot deel buiten het vrije bedrijfsleven om onderwerp van een bespreking als de onderhavige te kunnen uitmaken. De stijging van den uitvoer van de overblijvende soorten betreft een groot aantal posten, onder welke de schoenen en ander lederwerk, fijn aardewerk, muur- en wandtegels bijzonder opvallen, terwijl voorts kan worden gewezen op: stijfsel, dextrine, vluchtige oliën, zwavelzuur, inkt, lijm,

kinine, vetzuren, aangemaakte verf, koolteerproducten, platen voor bedekking, houtvrij drukpapier, strookarton en pakpapier.

De uitvoer van gelatine, „andere” verfwaren, glycerine, mandenwerk, dakpannen, krantenpapier en perkament ging achteruit.

Laat men den onbeteekenenden uitvoer van de in fabrieken bewerkte dierlijke voortbrengselen buiten beschouwing, dan blijkt alleen het glas als geheele groep te zijn achteruit gegaan, waarbij het spiegelglas de sterkste daling vertoont. Het feit, dat juist dit deel van de glasnijverheid een merkbare verbetering van den binnenlandschen afzet als gevolg van het levendiger worden van de buitenlandsche markten bericht, doet dezen achteruitgang in een gunstiger licht zien dan wellicht anders het geval geweest.

De gezamenlijke uitvoer in het 1e halfjaar 1928.

Uitvoer, het gewicht uitgedrukt in miljoen K.G. en de waarde in miljoen gulden

Goederengroepen	1927	1928 1e halfj.	1927	1928
			+/- t.a.v. 1926 1e halfj.	+/- t.a.v. 1927 1e halfj.
Levende dieren				
gewicht	35	18	+ 14	— 0,5
waarde	22	11	+ 7,8	+ 0,4
Voedingsmiddelen				
a. onbewerkte				
gewicht	1.596	586	+219	—163
waarde	373	172	+ 34	— 8
b. fabrikaten				
gewicht	1.107	479	+ 14	— 55
waarde	418	194	+ 11	— 11
Grondstoffen				
a. dierlijke				
gewicht	115	64	+ 16	+ 10
waarde	57	31	+ 8,8	+ 3
b. plantaardige				
gewicht	749	226	+ 75	— 37
waarde	164	64	+ 15	— 20
c. minerale				
gewicht	8.144	4.432	—173	+412
waarde	122	62	+ 9,2	— 0,6
Fabrikaten				
gewicht	2.519	1.322	+ 87	+134
waarde	694	390	+ 18	+ 71
Andere goederen				
gewicht	75	19	+ 2,5	— 0,2
waarde	50	9	+ 0,9	+ 2
Te zamen, zonder goud en zilver				
gewicht	14.338	7.146	+254	+301
waarde	1.900	934	+106	+ 37

De statistiek van den gezamenlijken uitvoer doet duidelijk zien, hoe groot de betekenis van de fabrieken voor de uitkomsten daarvan gedurende de eerste zes maanden van het loopende jaar is geweest. De vermeerdering van het eerste halfjaar van 1927 ten opzichte van dat van 1926 — groot 254 miljoen KG. en 106 miljoen gulden — ontsproot tot een waarde van ongeveer 42 miljoen gulden aan den toegenomen uitvoer van levende dieren en onbewerkte voedingsmiddelen, beide tot een aanzienlijk deel voortbrengselen van den Nederlandschen landbouw. Elf miljoen gulden stond op rekening van de in fabrieken bereide voedingsmiddelen — suiker — en voorts 33 miljoen gulden op die van de grondstoffen. Slechts 18 miljoen gulden werd door de „andere” fabrieken tot de stijging van verleden jaar bijgedragen.

Thans staat de waarde van de uitgevoerde levende dieren slechts een luttel bedrag boven die van het vorige jaar en verminderden alle andere goederengroepen, behalve die van de fabrieken. Een uitzondering van geringe betekenis vormen de dierlijke grondstoffen en de „andere” goederen, welke laatste voornamelijk uit kweekerijproducten bestaan.

Van de levende dieren nam de uitvoer van varkens van 39.000 tot 84.000 toe, bij een stijging van de

waarde van 3 tot 7 miljoen gulden; doch de uitvoer van melk- en kalkkoeien ging van 8.300 tot 2.600 achteruit, gepaard gaande met het dalen van de waarde van 2 tot 0,8 miljoen gulden.

De beperkte opbrengst van een aantal van onze belangrijkste groenten en tuinbouwvoortbrengselen vond tot gestegen prijzen in het buitenland koopers. De achteruitgang van de waarde van de groep van de onbewerkte voedingsmiddelen, welke desniettemin plaats had, vindt zijn oorsprong ten deele in den verminderden uitvoer van versch varkensvleesch, (1927 27,3 mill. KG. t.w.v. f 23,3 mill. en 1928 18 mill. KG. t.w.v. f 13,5 mill.). Van zeer grooten invloed was voorts de geringe aardappelooft ten gevolge van het aanhoudend slechte weder in den zomer en den herfst van het vorige jaar, doordat niet alleen de uitvoer van aardappelen dientengevolge van 210 tot 86 miljoen KG. achteruitging, met zich brengende een daling van de waarde van 12,9 tot 4,6 miljoen gulden, doch eveneens de buitenlandsche afzet van aardappelmeel van 54 tot 31 miljoen kilogram en van 10 tot 6 miljoen gulden verminderde.

Van de in fabrieken bereide voedingsmiddelen nam de waarde van de uitgevoerde kaas door het stijgen van den prijs eenigermate toe; daarentegen daalden gewicht en waarde van margarine, boter en gepelde rijst. De zwaarste slag werd aan den afzet van dit onderdeel van de handelsbeweging door de op 25 April jl. in werking getreden bescherming van de Engelsche suikernijverheid toegebracht. Deze toch had ten gevolge, dat de uitvoer van suiker naar Groot-Brittannië van 101 tot 63 miljoen KG. en van 22 tot 12 miljoen gulden verminderde.

Het stijgen van den uitvoer van dierlijke grondstoffen betreft een aantal kleine artikelen van onderscheiden aard; naast den achteruitgang van aardappelmeel zij ter verklaring van het dalen van den uitvoer van plantaardige grondstoffen nog het verminderen van plantagerubber en van vlas genoemd. Kleinere leveringen van bunkerholen aan vreemde schepen dan verleden jaar zijn de belangrijkste oorzaak van de lagere uitvoerwaarde van de minerale grondstoffen.

Handelsbeweging met de belangrijkste landen.

Door een verandering in de inrichting van de statistiek aangaande het handelsverkeer met de belangrijkste landen tot welke Nederland in ruilbetrekking staat, levert een nauwkeurige vergelijking van het verkeer met deze landen in het tijdperk onder verslag met de overeenkomstige maanden van het vorige jaar eenige moeilijkheden op, welke eerst bij het verschijnen van de Septemberstatistiek haar oplossing zullen vinden. Om die reden moge thans met de volgende korte opmerkingen worden volstaan.

De gezamenlijke invoer uit de zes bedoelde landen steeg met 784 miljoen KG. en 107 miljoen gulden, hetgeen een naar verhouding sterkere toeneming van dezen invoer dan van dien uit de gezamenlijke andere gebieden beteekent. Het aandeel van de zes landen in den algeheelen invoer is dientengevolge van 77,63 pCt. tot 79,14 pCt. van het gewicht en 64,89 pCt. tot 67,98 pCt. van de waarde gestegen.

De invoer uit België nam naar verhouding — en voor zoover het gewicht betreft ook naar de werkelijke hoeveelheid — het meest toe. Opmerkelijk is voorts de belangrijke stijging van de Nederlandsch-Indische leveringen hier te lande.

De gezamenlijke uitvoer naar de zes landen nam met 308 miljoen KG. en 9 miljoen gulden toe, hetgeen op een verhoudingsgewijs sterkere uitbreiding van het gewicht, maar zwakkere toeneming van de waarde, dan bij den afzet in de overige gebieden neerkomt. Dit leidt tot een stijging van het aandeel van de zes landen in het gewicht van den geheelen uitvoer van 78 pCt. tot 79,05 pCt. en een vermindering van het aandeel in de waarde van 75,02 pCt. tot 72,99 pCt.

Bij het beoordeelen van deze verschuivingen moet

Handelsbeweging met de belangrijkste landen met welke Nederland in ruilverkeer staat, uitgedrukt in miljoen kilogram en miljoen gulden.

Landen	Invoer				Uitvoer			
	1e halfjaar 1928		In		1e halfj. 1928		In	
	Werkelijke grootte	Meer of minder dan 1e halfj. 1927	honderdsten van den geheelen invoer	1927	1928	Werkelijke grootte	Meer of minder dan 1e halfj. 1927	honderdsten van den geheelen uitvoer
België								
Gewicht	2.456	+ 393	15,27	17,24	2.081	+ 153	28,16	29,12
Waarde	155	+ 28	10,35	11,53	76	— 1	8,61	8,13
Duitschland								
Gewicht	6.487	+ 346	45,47	45,56	1.480	+ 147	19,47	20,71
Waarde	351	+ 41	25,24	26,11	222	— 3	25,04	23,76
Frankrijk								
Gewicht	256	— 20	2,04	1,80	918	+ 50	12,68	12,84
Waarde	65	+ 6	4,83	4,83	61	— 4	7,27	6,53
Groot-Britt.								
Gewicht	1.102	— 75	8,71	7,73	904	— 128	15,07	12,65
Waarde	129	+ 8	9,07	9,59	206	— 13	24,36	22,05
Ned.-Indië								
Gewicht	199	+ 104	0,70	1,39	150	+ 70	1,16	2,10
Waarde	73	+ 18	4,44	5,43	90	+ 29	6,85	9,63
Ver. Staten								
Gewicht	772	+ 36	5,44	5,42	117	+ 16	1,46	1,63
Waarde	141	+ 6	10,96	10,49	27	+ 1	2,89	2,89
Tezamen								
Gewicht	11.272	+ 784	77,63	79,14	5.650	+ 308	78,—	79,05
Waarde	914	+ 107	64,89	67,98	682	+ 9	75,02	72,99

rekening er mede worden gehouden dat de achteruitgang van den afzet in Engeland, behalve in het verminderen van den uitvoer van suiker, zijn verklaring vindt in het afnemen van de bunkering van Britsche schepen in onze havens. Voorts is de achteruitgang van den uitvoer naar Duitschland het gevolg van het dalen van den afzet van aardappelen met 4,5 en van dien van aardappelmeel met 3,5 miljoen gulden, beide als gevolg van den slechten oogst.

Ook op het stuk van den uitvoer waren de handelsbetrekkingen met Nederlandsch-Indië uitermate levendig.

V. D. ZWEEP.

Rectificatie. In het eerste gedeelte van bovenstaand artikel, opgenomen in de E.-S. B. van 1 Aug. jl. is een storende fout ingeslopen. De regels 1 en 2 v.o. van kolom 2 van blz. 639 moeten luiden: „geeft de uitkomst voor sommige maanden en voor den uitvoer gedurende het geheele eerste halfjaar een lagere waarde dan in het vorige jaar.”

Voorts moet in de statistiek, boven deze regels staande, het gewicht van den uitvoer gedurende het 1e halfjaar 1928 7.146 KG. zijn i.p.v. 6.146 KG. en op blz. 658, kolom 2, moet in den zin na de 2de statistiek voor het woord „uitvoeren” „handel” worden gelezen.

DE NIEUWE FINANCIËLE POLITIEK IN CHINA.

Volgens de jongste uit China ingekomen berichten schijnt het nu vast te staan, dat er een belangrijke wending is gekomen in de financiële politiek van de Chineesch-nationalistische regeering, meer in het bijzonder wat betreft de binnenlandsche leeningen. Naast en geheel buiten het bestaande complex van de onder buitenlandsche administratie of controle meer of minder gewaarborgde, tot en met de totaal ongewaarborgde, hopeloos in gebreke gebleven leeningen, is er nu een systeem van binnenlandsche controle gekomen, waaronder sinds Mei 1927 eenige leeningen zijn geplaatst die, volgens het zoeven verschenen eerste jaarverslag, met succes op een bevredigenden grondslag moeten zijn gebracht en gehouden.

Ten einde den lezer in staat te stellen de beteekenis van deze belangrijke ontwikkeling in de leeningpolitiek van China te begrijpen, wil ik hier zeer in het kort de verschillende rubrieken van de binnen- en buitenlandsche leeningen van China en hun tegenwoordig bevinden resumeeren. Met „buitenlandsche”

leeningen wordt natuurlijk verstaan die, welke door tusschenkomst van buitenlandsche syndicaten of banken geplaatst zijn. Wat de tegenwoordige houders der effecten betreft, mag men vermoeden, dat een zeer groot deel van sommige van deze leeningen reeds in Chineesche handen is gekomen. De schulden van China laten zich aldus splitsen in:

1. *Douane-leeningen*, een viertal buitenlandsche leeningen, gewaarborgd door de opbrengst der douanerechten onder effectieve buitenlandsche administratie. Deze zijn nog ruim solvent, doch niet immuun tegen militant nationalisme, indien deze nog eens in acuten vorm mocht uitbreken.

2. *Zout-leeningen*. In hoofdzaak drie buitenlandsche leeningen, gewaarborgd door de opbrengst der zoutrechten onder algemeene — niet effectieve — buitenlandsche contrôle. Nog solvent, doch in vrij hachelijken toestand verkeerend wegens de vervreemding van alle zoutrechten.

3. *Spoorwegleeningen*. In hoofdzaak buitenlandsche leeningen betreffende een twaalfstal spoorweglijnen. Slechts enkele nog solvent, doch laag aangeschreven. De andere sinds eenige jaren in gebreke.

4. *Diverse ongewaarborgde buitenlandsche leeningen*, schulden, schatkistbiljetten, enz. Een ongelooflijk groote lijst, waarvan zoo goed als alles reeds verscheidene jaren in gebreke is.

5. *Gewaarborgde binnenlandsche leeningen*, een zestal emissies, gefundeerd op het surplus der douanerechten onder persoonlijke waarborg van den buitenlandschen inspecteur-generaal der douane. Deze zijn nog solvent, schoon eenigszins ten achter wat de amortisatie betreft.

6. *Ongewaarborgde binnenlandsche leeningen*, een ontzettende menigte leeningen en schulden, aangegaan door de diverse centrale of plaatselijke regeeringen, ministeries, militaire autoriteiten, enz., enz., waarvan slechts met een zeer groote dosis optimisme verwacht kan worden, dat er nog ooit iets terecht komt.

Toen nu in 1927 de nationalistische regeering zich te Nanking had gevestigd en daarmede de beschikking verkreeg over o.a. de groote douane-inkomsten van Shanghai, kwam als een der eerste punten op haar programma het plaatsen van leeningen met de 2½ pCt. ad valorem surtaxes (d.w.z. 50 procenten) op de douanerechten als onderpand. Maar de termen onderpand, zekerheidstelling, enz. waren in verband met Chinese binnenlandsche leeningen (trouwens ook met buitenlandsche) al zoo dikwijls in absoluut ijdel zin gebezigd geweest, dat zij voor den belegger letterlijk niets meer beteekenden. De „leeningen” der militaire autoriteiten in China gedurende de laatste jaren waren dan ook meestal min of meer gedwongen heffingen, contributies voor propaganda, afkoopsommen, of nog erger, waaraan handel en kapitaal zich nolens-volens onderwierp. Men zag dus in, dat — waar er nu een werkelijk vloeiende nieuwe bron van inkomsten in het leven was gekomen, die zich als effectief onderpand voor den dienst van een leening liet aanwenden — hier in de allereerste plaats een bijzondere regeling geboden was om het zieltogende vertrouwen weer eenigszins te doen herleven.

Deze regeling kwam tot stand door de instelling van een commissie van contrôle, — de „Sinking Fund Board of Trustees of the Nationalist Government Treasury Notes” geheeten, samengesteld uitsluitend uit niet-politieke Chineesche kooplieden, bankiers en industrieelen, die, werkend door middel van een uitvoerend comité — de „Sinking Fund Trustee Committee” — een streng toezicht zou verkrijgen over den dienst der onder hare auspiciën uit te geven schatkistbiljetten of te plaatsen leeningen. Zoo zou deze commissie een zekere waarborgsom in hare handen krijgen, een strikte contrôle uitoefenen over dat deel der inkomsten — in de eerste plaats de douane-surtaxes — dat voor de leeningen aangewezen was, en verder alle schikkingen mogen nemen betreffende de

uitbetaling der sommen benodigd voor interest en amortisatie.

Met het principe van volledige periodieke publiciteit hierbij gevoegd, verkreeg men aldus een vrij getrouwe nabootsing van het systeem van buitenlandsche contrôle op sommige der Chineesche leeningen toegepast, met dit verschil echter, dat het hier geldt een zuiver binnenlandsche en niet-politieke instelling, die, weliswaar nog grootendeels afhankelijk van den goeden wil van de regeering, eenmaal op dreef zijnde toch een macht zou kunnen ontwikkelen, waarmede de regeering terdege rekening te houden zou hebben.

Het is slechts de vraag of de Chineesche bankiers en kooplieden door de uitoefening van deze prerogatieven al gaandeweg hun macht als geldschietters zouden gaan beseffen en terugkeeren van hun weergalooze kleinhartigheid tegenover de intimidatie, omkooprij, misleidende propaganda, enz. der militaire overheersers, welke het verschaffen der groote sommen heeft mogelijk gemaakt ter financieering van de oorlogen der laatste vier jaren.

Onder het bovengenoemde systeem van contrôle heeft de nationalistische regeering gedurende het afgelopen jaar drie leeningen in den vorm van schatkistbiljetten-uitgiften geplaatst, die zich tot dusverre op gezonde, apprecieerende koersen hebben weten te handhaven. De ietwat curieuze condities van deze emissies waren weliswaar meer op een buitengewone aantrekkelijkheid voor den belegger dan op een economisch rendement voor de regeering berekend, maar men moet niet vergeten, dat het hier gold het scheppen van een zeker crediet uit een toestand van volslagen credietloosheid. In zooverre, althans, kan de proef als goed geslaagd beschouwd worden.

De bedoelde emissies waren als volgt:

1. Een uitgifte van schatkistbiljetten tot een bedrag van 30 *millioen dollars*, in Mei 1927 geplaatst tegen 7 per mille per maand, dus 8,4 pCt. per jaar. De interest over de eerste twee maanden werd terstond vergoed door aftrekking van het te storten bedrag en voorts werd van 1 Juli 1927 af elke maand één-dertigste van de hoofdsom (dus \$ 3,33 per stuk van \$ 100) aan den houder terugbetaald benevens de verschenen interest op het nog niet afgeloste bedrag. Op deze wijze zal dus de geheele leening zijn afgelost tegen eind December 1929. In Juni jl., dus met 11/30ste van hun waarde afgelost, stonden de stukken op 57 koers, dus slechts 6 pCt. beneden de nominale waarde.

2. Een tweede emissie in October 1927 en Januari 1928, van 40 *millioen dollars*, op dezelfde wijze als de eerste emissie gefundeerd. De rente van deze bedraagt 8 per mille per maand, dus 9,6 pCt. De aflossing is voor ieder stuk een-veertigste per maand, zoodat tegen eind April 1931 de geheele leening afgelost zal zijn. De inkomsten, waaruit de dienst bestreden moet worden zijn eenigszins samengestelder dan die der eerste emissie, maar tegen dat deze afloopt komt in hoofdzaak de 2½ pCt. douane surtax weer in zijn geheel disponibel. De tweede emissie noteerde onlangs, rekening houdende met de reeds afgeloste termijnen, een equivalent van 81 pCt. der nominale waarde.

3. Ten slotte (vooralsnog) verscheen de derde emissie onder de aegis van de commissie van contrôle, wederom in den vorm van een uitgifte van Nankingsche schatkistbiljetten, ditmaal voor 16 *millioen dollars*, tegen 8 per mille per maand, dus 9,6 pCt., met als onderpand de tabaksrechten, waarvan de opbrengst direct in handen van de commissie wordt geplaatst en door deze beheerd ten bate van de biljettenhouders. De terugbetaling geschiedt ook maandelijks, en wel ten bedrage van één-twee-en-dertigste van de hoofdsom per maand voor elk stuk.

Goed ingelichte lezers zullen zich wellicht herinneren, dat de diverse tabaksinkomsten van China reeds een keer of zes voor verschillende binnen- en buitenlandsche leeningen zijn gehypothekeerd, — maar dat

is bezijden onze kwestie! De houding van de Chinese regeeringen tegenover hare niet-nagekomen vroegere verplichtingen was nog steeds blijven steken in de vraag: „well, what are you going to do about it?“, waarop het buitenland het antwoord schuldig is gebleven. Dus werd vermoedelijk geconcludeerd, dat de onderpanden vanzelf weer vrij kwamen voor nieuwe leeningen.

Tot zoover de inlichtingen ontleend aan het jaarverslag uitgebracht door den heer Li Ming, General Manager van de Industriele Bank van Tsjekiang en voorzitter van bovengenoemde „Sinking Fund Committee“. Volgens dit rapport heeft de regeering van Nanking steeds loyaal hare verplichtingen tegenover de commissie gestand gedaan en zonder aarzelen steeds gevolg gegeven aan elk voorstel van de zijde der commissie, dat een versterking der zekerheid of verhoging van het publiek vertrouwen in de leeningen beoogde.

De „North China Daily News“, anders geen blad dat zich met een kluitje in het riet laat sturen, zegt van deze leeningen, dat zij „in vele opzichten een nieuw tijdperk in de geschiedenis van Chineesche staatsfinanciën hebben ingeluid“, in hoofdzaak doende op het feit, dat nu voor het eerst de niet-politieke Chineesche banken en kooplieden een stem hebben verkregen in het beleid der leeningen, en deze stem hebben weten te doen eerbiedigen. Veel van de verdienste van deze verbetering komt den tegenwoordigen minister van financiën, T. V. Soeng, toe. Het hangt van hem (of van hen, die hem in zijn tegenwoordige positie kunnen handhaven) af, of de nieuwe ontwikkeling het uitgangspunt zal worden van een beduidende saneering van den schuldenlast van China, of wel dat na eenige jaren alles weer zal vervallen in nog grooteren chaos dan te voren.

In het bovenstaande overzicht heb ik mij onthouden van ingaande critiek of van een meer bijzondere bespreking der zaak in verband met reeds bestaande schulden van China. Het gaat hier slechts om het feit, dat een nog niet volledig erkende plaatselijke regeering zonder veel moeite binnen één jaar tijds drie emissies van schatkistbiljetten ten bedrage van 86 miljoen dollars op één enkele markt (die van Shanghai) heeft kunnen plaatsen, hetgeen wel aanduidt, hoe rijkelijk de middelen van China nog kunnen vloeien, en hoe het mogelijk zou zijn om door een ruimere toepassing van hetzelfde principe een breede fundeering voor China's geheele schuldenlast te verkrijgen. Maar de verleiding is groot, dat de nationalistische regeering in de diepte gaat werken in plaats van in de breedte, en door het verpanden van allerlei andere bijzondere bronnen van inkomsten (men noemt nu reeds weer de benzine- en petroleumrechten als onderpand voor een nieuwe emissie van 40 miljoen dollars) het onderste uit den kan tracht te halen op de oude, ons zoo goed bekende wijze.

Tot dusverre heeft men nog mogen aanvoeren, dat de gestadige verwording van het staatsrediet van China hoofdzakelijk te wijten is geweest aan de gewetenlooze handelingen der diverse plaatselijke machthebbers. Nu echter volgens de officieele verklaring geheel China binnen den Grooten Muur onder één regeering vereenigd is, mag de wereld zeker wel nauwkeurig acht gaan slaan op de *methoden* en *pozingen* (om nog niet te veeleischend te zijn omtrent de *resultaten*), welke in het werk worden gesteld om het verloren crediet te herwinnen.

Met dezen toets — in veel sterkere mate dan met elken anderen — staat of valt alles wat Nanking voor zich opeischt aan 's werelds achting en erkenning van gelijkwaardigheid. THOS. TH. FERGUSON.

Bilthoven, Juli 1928.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. HET DERDE DEEL VAN HET RAPPORT DER BALFOUR-COMMISSIE.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

Met de publicatie van hoofdstuk 3 en 4 van het derde deel naderen de leden van de Commissie voor Handel en Industrie, die in Juli 1924 tijdens de Labourregeering benoemd werd, het einde van hun onderzoek. De twee eerste deelen behandelen den buitenlandschen handel en de industriele verhoudingen, terwijl de eerste helft van het derde deel de factoren voor de efficiency in handel en industrie ter sprake brengt.

In de twee hoofdstukken, die nu besproken zullen worden, verandert het gezichtspunt. In plaats van specifiek economische problemen in hun algemeene aspect te behandelen, geeft de commissie een overzicht van de afzonderlijke industrieën; hoofdstuk 3 is gewijd aan de textielindustrie en hoofdstuk 4 aan de metaalindustrie met een overzicht over de kolenmijnen. Met de verschijning van het laatste deel, dat de conclusies, gebaseerd op het onderzoek zal weergeven, zal het rapport volledig zijn. Dit laatste gedeelte wordt op zijn vroegst aan het eind van het jaar verwacht, zoodat dan het geheele onderzoek meer dan vier jaren heeft geduurd, maar het resultaat zal blijken den tijd en de moeite, die eraan besteed zijn, overwaard te zijn, want het volledige rapport bevat een overzicht van de industriele voorwaarden in de tweede vijfjarige periode na den oorlog. Ofschoon de Balfour-Commissie, zoo genoemd naar haar voorzitter Sir Arthur Balfour, door de Labourregeering werd benoemd, is het een partijloos lichaam en het behoeft geen verwondering te wekken, indien dit rapport gedeeltelijk de basis vormt van het industriele programma voor de aanstaande algemeene verkiezing.

Bij een nadere beschouwing van de nieuw gepubliceerde hoofdstukken blijkt, dat hoofdstuk 3 slechts de drie textielindustrieën behandelt, die van het meeste belang voor het land zijn, n.l. de katoen-, wol- en kunstzijde-industrie. Daar de laatstgenoemde van jongen datum is en bovendien in buitengewoon gunstige omstandigheden verkeert, wordt er slechts weinig aandacht aan besteed, en kon de commissie daarom haar geheele aandacht op de beide andere industrieën concentreren. Bij beide industrieën onderzoekt het rapport, na een inleidend hoofdstuk over de geschiedenis van die industrieën, hun bestaande organisatie en economische verhoudingen, hun productie-capaciteit, hun binnenlandschen handel en hun uitvoer, benevens de absolute zoowel als relatieve veranderingen van den uitvoer in vergelijking met den totalen werelduitvoer.

Wat de katoenindustrie betreft, wordt de geheele organisatie van de verschillende bedrijfstakken en haar onderlinge verhouding weergegeven. Duidelijk wordt aangetoond, dat het industriele gedeelte van den katoenhandel tusschen de katoenbeurs te Liverpool aan den eenen kant en de markt voor afgewerkte goederen te Manchester aan den anderen kant ligt. Eerstgenoemde is wellicht de hoogst gespecialiseerde termijnmarkt van de wereld, terwijl van de laatstgenoemde markt het meest in het oog valt de individualiteit van het product en de specialisatie van particuliere kooplieden op bepaalde markten. Hoë dichter het eigenlijke fabrikatieproces bij de ruwe katoen staat, des te gemakkelijker is het zichzelf tegen verliezen door „hedging“ van de beurs te Liverpool te beschermen, terwijl aan den anderen kant van de ketting de eenig mogelijke protectie de bereidwilligheid van den koopman is om goederen af te nemen, waarvoor hij op dat moment geen markt heeft. Onder deze omstandigheden is het eigenaardig, dat juist de spinners, die verantwoordelijk zijn voor het eerste werkelijke fabrikatieproces, het zwaarst getroffen zijn. De wevers zijn erin geslaagd den storm met geringe verliezen door te komen, terwijl de eindbewerkers, zooals de drogers, bleekers en drukkers, dank zij hun organisatie in

grootere verenigingen, die reeds van vóór den oorlog dateeren, een zekere mate van voorspoed hebben kunnen handhaven.

Het grootere succes van de wevers is in geen geval toe te schrijven aan het ontbreken van buitenlandse concurrentie, want de uitvoer van katoenen goederen is meer gedaald dan die van katoenen garens. Deze daling in den uitvoer kan in de laatste jaren tot op zekere hoogte gecompenseerd zijn door stoffen, die met kunstzijde bewerkt zijn, welke bij de in- en uitvoercijfers onder deze groep opgenomen worden. Dit kan echter slechts een klein gedeelte van het verschil uitmaken en uit het rapport van de Balfour-Commissie blijkt duidelijk, dat twee geheel verschillende factoren wel het meest tot dezen achteruitgang hebben bijgedragen. In de eerste plaats is het eenige jaren lang voor den kleinen man gemakkelijker geweest om zich op het weven dan om zich op het spinnen toe te leggen en het is bijna zeker, dat het aantal zeer kleine bedrijven in de weefindustrie groter was dan in de spinindustrie. Terwijl zowel het aantal personen, dat in de spinindustrie werkzaam is, als het totale aantal spinnen sinds 1913 toegenomen is, daalt op het oogenblik het aantal wevers en weefgetouwen. De natuurlijke gevolgtrekking is, dat de zwakste bedrijven ten gunste van de sterkere uitgestooten zijn. De tweede factor betreft de reorganisatie van het spinbedrijf in de „boom“-periode na den oorlog. In de jaren 1919/21, toen niet alleen de prijzen, maar ook de rente op of bij het hoogste punt stonden, besloten vele katoenspinners of werden er toe overgehaald hun bedrijven te verkopen aan vennootschappen, welke opgericht werden met kapitalen, die voor de tegenwoordige verhoudingen veel te groot zijn. Was deze kapitaalinflatie beperkt tot het aandeelenkapitaal, dan zouden de gevolgen niet zoo groot geweest zijn, maar in vele gevallen werden er obligatieleeningen uitgegeven tegen voorwaarden, die nu zeer zwaar blijken te zijn. Dienengevolge zijn de spinners voortdurend groote bedragen aan hun bankiers schuldig gebleven, die op hun beurt meer en meer in moeilijkheid kwamen, toen de depressie voortschreed. Ongelukkigerwijze is het aantal bedrijfseenheden zoo groot, dat het tot nu toe onmogelijk is geweest om, hetzij een algemeene overeenkomst inzake de bedrijfspolitiek tusschen hen tot stand te brengen, hetzij voor de banken om tot een onderlinge overeenkomst met hen te komen, zooals onlangs het geval is geweest bij verschillende reorganisaties van concerns in de zware industrieën, waar de bankiers in plaats van hypotheeken als zekerheid voor de verstrekte leeningen, genoegen namen met inkomstenobligaties of zelfs met preferente aandeelen.

Als algemeene oorzaak voor de depressie in de industrie als geheel, vermeldt het rapport, dat Lancashire in staat is om zichzelf staande te houden in de vrije concurrentie met de goede en beste soorten van katoenen kleding, maar dat, wat de grove soorten betreft, veel terrein is verloren in concurrentie met het Oosten. Er bestaat weinig hoop, dat dit terrein herwonnen zal worden en het is zelfs twijfelachtig of het mogelijk zal zijn datgene te behouden wat nog staande gebleven is. Tusschen deze twee uitersten bestaan er nog heel wat soorten goederen, en de toekomst van de industrie zal in hooge mate afhangen van het aandeel, dat Lancashire in dezen handel zal weten te behouden.

Het rapport sluit met een waarschuwing, dat de internationale concurrentie op dit gebied zeer scherp is en dat Lancashire ervoor zal moeten zorgdragen, dat haar methode en organisatie zich snel zal kunnen aanpassen aan een veranderde vraag en veranderde voorwaarden, terwijl de geheele industrie een zoo hoog mogelijke trap van efficiency zal dienen te handhaven. Ongelukkigerwijze zijn er op het oogenblik slechts weinig teekenen, die erop wijzen, dat de industrie, ondanks de krachtige pogingen van een aantal bedrijven, spoedig haar interne moeilijkheden zal beslechten, hetgeen een noodzakelijke vereischte is

voor iederen maatregel, die met succes den ongunstigen toestand het hoofd wil bieden. Het is echter mogelijk, dat de publicatie van de feiten en de conclusies van de commissie door middel van de publieke opinie een heilzame invloed zal uitoefenen op de weerspanningen.

DE VERMEERDERING VAN DE WATERKRACHT-CENTRALES EN DE ELECTRIFICATIE IN OOSTENRIJK.

Dr. R. Kerschagl te Weenen schrijft ons:

Een van de economische vraagstukken, die het nieuwe Duitsch-Oostenrijk ten tijde van zijn vorming in het jaar 1922 het sterkst hebben bezig gehouden, is de vraag van de vermeerdering van zijn waterkrachtcentrales en daarmee het begin van een periode van toenemende electrificatie. De resultaten, die op dit gebied bereikt zijn, laten zich reeds in een tabel, die den stand op eind 1926 aangeeft, opstellen, welke tabel gemakkelijk tot op heden bijgewerkt kan worden, doordat de zich gedurende 1927 in aanbouw bevindende waterkrachtcentrales op het oogenblik voltooid zijn.

Overzicht van de vermeerdering van de waterkrachtcentrales in Oostenrijk.

	In alle Bondsstaten:			
	Aantal Installaties	Gemiddelde capaciteit p. jaar in PK	Maximum capaciteit p. jaar	Maximum capaciteit p. jaar in mill. K.W.
<i>Toestand einde 1918</i>				
Ondern. voor stroomlev.	58	99.138	136.020	564.6
Electr. centrales				
voor de spoorwegen.	6	10.220	16.800	60.9
Eigen installaties.....	135	90.542	141.763	520.3
Totaal	199	199.900	294.583	1145.8
<i>Gebouwd 1918-1926</i>				
Ondern. voor stroomlev.	34	89.745	196.212	529.2
Electr. centrales				
voor de spoorwegen.	2	6.600	32.000	37.8
Eigen installaties.....	35	28.015	41.978	156.5
Totaal	71	124.360	270.190	723.5
<i>1927 in aanbouw</i>				
Ondern. voor stroomlev.	8	84.200	380.500	501.8
Electr. centrales				
voor de spoorwegen.	2	14.500	68.000	84.0
Eigen installaties.....	8	16.800	25.960	96.6
Totaal	18	115.500	474.460	682.4
<i>De huidige toestand</i>				
Ondern. voor stroomlev.	100	273.083	712.732	1.595.6
Electr. centrales				
voor de spoorwegen.	10	31.320	116.800	182.7
Eigen installaties.....	178	135.357	209.701	773.4
Totaal	288	439.760	1.039.233	2.551.7

Een aanvulling van deze tabel vindt men in het volgende overzicht van de lengte van het hoogspanningsnet in alle Bondsstaten:

tot 1918 was aangelegd	2.712,16 K.M.
van 1919 tot eind 1927 werd aangelegd..	7.526,46 „
van 1 Januari 1928 af zijn in aanleg....	62,86 „
Totaal.....	10.301,48 K.M.

Het cijfer van het zich in aanleg bevindende net is zoo gering, doordat de aanleg van nieuwe leidingen weinig tijd eischt.

Het gebruik van den aldus opgewekten stroom is drievoudig. In de eerste plaats wordt de stroom gebruikt in de particuliere industrieën, verder voor openbare doeleinden, in het bijzonder voor de verlichting van steden en gemeenten, en ten slotte voor de electrificatie van de spoorwegen. Van deze drie factoren speelt de laatste een bijzonder groote rol. Terwijl de industriele productie in het nieuwe Oostenrijk in verband met de afzetmogelijkheid zeer beperkt is, terwijl aan den anderen kant het gebruik voor verlichting en andere doeleinden in de steden en gemeenten op het oogenblik een voorloopig hoogtepunt wel bereikt zal hebben, is aan de electrificatie van de spoorwegen in de naaste toekomst, ten minste zuiver technisch, nauwelijks een grens gesteld, daar

het electriciteitsverbruik door een overgang van het geheele Oostenrijksche spoorwegnet in electricisch bedrijf bijna onbeperkt, ten minste voor de eerstkomende jaren, kan toenemen.

De electricificatie van de spoorwegen is met het in 1920 opgestelde ontwerp begonnen, dat spoedig daarna in een wet werd neergelegd. Zij begon in het Westen met de Arlberg-lijn. Men bouwde vier nieuwe electricische centrales en sloot bovendien een leveringscontract met het Achenseewerk van de Tiroler Wasserkrafts A.-G. De lijn tusschen de Oostenrijksche grens en Kufstein is reeds geëlectriceerd en men is bezig met de lijn naar Salzburg, die op zijn laatste einde 1928 voltooid zal zijn. Om twee redenen heeft men juist de keus op deze streek laten vallen. In de eerste plaats door de mogelijkheid van een directe aansluiting aan reeds geëlectriceerde Duitse en Zwitsersche lijnen en verder de nabijheid van bijzonder groote waterkrachtbronnen. Aan een electricificatie van de Zuidelijke lijnen kon op dit tijdstip niet gedacht worden, daar de kwestie over het eigendom van dezen spoorweg, die voor den oorlog in particulier bezit was, destijds nog niet geheel opgelost was. De streek, welke op het oogenblik het eerst in aanmerking komt voor electricificatie, is die van Salzburg naar Weenen, die bijna geheel Oostenrijk in de richting van Oost naar West doorkruist.

De eerste ernstige geschillen over de vraag van de voortzetting van de electricificatie van de spoorwegen hebben zich in het begin van dit jaar voorgedaan, toen de spoorwegen verklaarden, dat zij de verantwoordelijkheid voor de verdere electricificatie niet meer op zich konden nemen, daar zij niet langer overtuigd waren van de rentabiliteit. Op deze verklaring is een zeer heftige discussie gevolgd, waarin de redenen voor en tegen de voortzetting van de electricificatie met vuur verdedigd werden. De belangrijkste argumenten voor een voortzetting van de electricificatie zijn de volgende:

1. De toenemende onafhankelijkheid van Oostenrijk, dat zelf slechts een zeer geringe kolenproductie heeft, het nadeel van den grooten invoer van buitenlandse kolen, grootere economische zelfstandigheid, het te werk stellen van inheemsche arbeidskrachten en een vermindering van het passief der handelsbalans. De invoer van kolen in Oostenrijk bedraagt in de laatste jaren:

	Invoer (in tonnen)			
	1924	1925	1926	1927
Steenkolen....	4.537.919	4.252.789	4.141.615	4.568.509
Bruinkolen ...	847.533	505.483	493.275	459.226
	Invoer (waarde in duizenden Schillings)			
	1924	1925	1926	1927
Steenkolen....	226.673	177.312	159.449	175.834
Bruinkolen ...	28.332	15.645	13.179	12.458

Dit beteekent met andere woorden, dat een vierde tot een vijfde van het tekort van de Oostenrijksche handelsbalans aan den invoer van kolen is toe te schrijven.

2. De mogelijkheid van het inleggen van doorgaande treinen van en naar Zwitserland en gedeeltelijk ook van en naar Duitschland op die lijnen, welke geëlectriceerd zijn.

3. Werkverschaffing voor de Oostenrijksche industrie, hetgeen bij de groote werkloosheid in Oostenrijk zeer belangrijk is, vooral ook met het oog op het feit, dat vele industrietakken onmiddellijk in hun bestaan bedreigd worden, indien het electricificatiewerk neergelegd zou worden.

4. Een aantal technische voordeelen, zooals minder last van rook, prettiger reizen, grootere snelheid der treinen, enz.

De tegenstanders van het plan baseeren hun verzet op credietpolitieke factoren. Hun belangrijkste argument is tweeledig.

1. Men kan den aanleg slechts met geleend kapitaal doorvoeren; de kosten van dit kapitaal zijn minstens 7 pCt., terwijl bij de tegenwoordige verkeers-

capaciteit de gemiddelde rentabiliteit, voor zoover men die vooruit berekenen kan, vermoedelijk 3—4 pCt. zal bedragen, hetgeen noodzakelijkerwijs een passiefsaldo zal opleveren.

2. De verbetering van de handelsbalans wordt weder ongedaan gemaakt door de ongunstige positie van de betalingsbalans in verband met de opgenomen buitenlandse leeningen.

De scherpste tegenstellingen bleken uit twee berekeningen, die enerzijds door de Oostenrijksche spoorwegen, anderzijds door electriciteitsfirma's opgesteld waren, waarin de laatstgenoemde in tegenstelling met den eerstgenoemden onvoorwaardelijk voor de electricificatie opkwam. Om slechts op de belangrijkste verschillen te wijzen, geven wij eenige cijfers.

Het rapport van de directie van de Oostenrijksche spoorwegen rekent voor de electricificatie van de lijn Weenen-Salzburg 200 miljoen Sch. aan kosten; de wederkeerige voorstellen van de Electro-industrie en van Professor Seefehlner geven een berekening van resp. 151 en 150 miljoen Sch. De berekening van de kosten geschiedde echter van verschillend standpunt. De electro-industrie calculeerde met een tegenwoordig verkeer van 2,24 milliard bruto tonnen per KM., de spoorwegen met een van 2,89 milliard bruto tonnen per KM., d.w.z. met het in 1926 bereikte verkeer, vermeerderd met 20 pCt. in verband met een aangenomen toeneming van het verkeer in de eerste vijf jaren.

De spoorwegen rekenen voor onvoorzien met 9 procent van de aanlegkosten, d.i. 18 miljoen Sch., terwijl de electro-industrie hiervoor slechts 2½ procent, d.i. 4 miljoen Sch. uitgetrokken heeft.

De spoorwegen berekenen in hun rapport de transportkosten voor een ton kolen van de grensstations tot aan de centrales op 4,76 Sch. of voor de totaal-kosten van de locomotiefkolen ten bedrage van 213.850 tonnen op 1.042.000 Sch., de electriciteitsfirma's daarentegen op een bedrag van 2.019.000 Sch. De spoorwegen beweren, dat het door hen aangenomen tarief nog steeds hooger is dan hun kostprijs; het door de tegenpartij aangenomen bedrag is daarentegen aanmerkelijk hooger dan dat, hetwelk iedere particuliere kolenvervoerder op grond van het officieele tariefschema aan de Oostenrijksche spoorwegen te betalen heeft.

De spoorwegen rekenen voor het door hen aangenomen verkeer met een energieverbruik van 118 miljoen K.W.U. Op het oogenblik staan op het eigen baanvak van de Oostenrijksche spoorwegen, naar men zegt, ongeveer 25 miljoen K.W.U. ter beschikking, zoodat in plaats van de vereischte 118 miljoen K.W.U. per jaar slechts ongeveer 93 miljoen K.W.U. nieuw opgewekt zou hoeven worden. De spoorwegen verklaren, dat, indien het verkeer in vergelijking met 1926 op de lijn Weenen-Salzburg met 20 pCt. gestegen zal zijn, het verkeer ook op die lijnen zal toenemen, welke bij het tegenwoordige eigen baanvak van de spoorwegen aangesloten zijn, zoodat de stroom, welke op het oogenblik nog beschikbaar is, waarschijnlijk op de reeds geëlectriceerde resp. op de zich nog in het stadium van electricificatie bevindende lijnen gebruikt zal worden.

De spoorwegen nemen aan, dat de kosten voor het onderhoud van electricische locomotieven 78 pCt. bedragen van die, welke vereischt zijn voor het onderhoud van stoomlocomotieven bij gelijke verkeerscapaciteit, zoodat het verschil in de kosten van onderhoud der locomotieven 2.415.000 Sch. wordt, waarbij de kosten voor het onderhoud van stoomlocomotieven op 11.035.000 Sch. per jaar gesteld zijn. De electriciteitsfirma's rekenen de onderhoudskosten voor electricische locomotieven op 6 miljoen Sch., d.i. 55 pCt. van de onderhoudskosten der stoomlocomotieven, waardoor het verschil 5.035.000 Sch. wordt. De ervaringen van de spoorwegen op de reeds geëlectriceerde lijnen geven een coëfficiënt van 93 pCt. aan; de spoorwegen hebben echter in de opstelling van hun

bedrijfskosten met een bedrag van 8.620.000 Sch., d.w.z. met een coëfficiënt van 78 pCt. gerekend.

Om deze hoogst belangrijke vragen tot een definitief resultaat te brengen heeft de verkeerscommissie van de Oostenrijksche Nationalrat de regeering verzocht een commissie van experts te benoemen, welke dan ook door de regeering in het leven geroepen is. Deze commissie bestaat uit acht leden, onder wie zich de President van de Oostenrijksche Nationalbank, Prof. Dr. R. Reisch, bevindt. Dit college heeft op 21 Juni jl. zijn advies uitgebracht, doch is er niet in geslaagd een gelijkloidend oordeel uit te spreken. Het eenige punt, waarover alle leden het eens waren, was, dat men alle vragen, welke de regeering gesteld heeft, slechts op één manier, nl. door middel van calculaties, kan beantwoorden.

Daartegenover zijn de experts het over de vraag van het al of niet voortzetten der electricificatie niet eens. In het eindeijfer komt het meerendeel der voorstellers tot het resultaat, dat de electricificatie vermoedelijk een vermindering in de jaarlijksche bedrijfsrekening van 925.000 Sch. tegenover het stoombedrijf ten gevolge zal hebben; deze experts zijn echter van meening, dat het ook van zuiver economisch standpunt beschouwd absoluut aan te raden is de electricificatie van Salzburg naar Weenen voort te zetten, doch het is natuurlijk noodzakelijk dit werk harmonisch en doelmatig in het geheele plan van de Oostenrijksche spoorwegen in te voegen. Een korte onderbreking in de electricificatiewerken zal geen belangrijke voordeelen brengen, maar zou daarentegen storend werken op het economisch leven en op de arbeidsmarkt. Een langere onderbreking daarentegen schijnt met het oog op den maatregel tot electricificatie van de naburige staten en in het belang van een doelbewuste toenemende ontwikkeling van het Oostenrijksche verkeerswezen niet doelmatig.

De minderheid van deze commissie rekent echter in geval van electricificatie met een vermindering van 2.425.000 Sch. tegenover het stoombedrijf. Zij staat op het standpunt, dat een onderbreking na beëindiging van de zich in aanleg bevindende werken van groot nut kan zijn.

Wat bij dit voorstel dadelijk in het oog springt is het feit, dat ook de pessimistische groep tot een resultaat komt, dat toch nog in wezen gunstiger is dan de berekening, die destijds door de spoorwegen opgesteld werd. Aan den anderen kant moet men echter niet over het hoofd zien, dat de experts het er over eens waren, dat de electricificatie zonder twijfel het tekort van de spoorwegen zal vergrooten.

De voordeelen van deze werken zijn daarom van maatschappelijk standpunt in hooge mate beperkt. Overigens is het zeer kenmerkend, dat zelfs de experts, die het meest voelden voor de beteekenis van de crediet-politieke factoren, zich voor een onderbreking uitgesproken hebben. — Intusschen heeft de tegenwoordige President van de Oostenrijksche Republiek, Dr. M. Hainisch, enkele weken geleden in een rede, waarbij hij dit voorstel aanhaalde, zich voor de voortzetting van de electricificatie uitgesproken, omdat de voordeelen aan het gansche economisch leven ten goede zouden komen. Het laatste woord in deze kwestie is dus nog niet gesproken. Zij staat in het nauwste verband met de vraag of men de noodzakelijke middelen zal kunnen vinden.

AANTEKENINGEN.

Een nieuwe wekelijksche statistiek van groothandelsprijzen.

Met ingang van dit nummer zal aan onze rubriek Marktberichten een algemeen statistisch overzicht worden toegevoegd, waaruit eenerzijds het prijsverloop van een aantal van de belangrijkste groothandelsartikelen over een reeks van jaren blijkt en anderzijds door een daaraan toegevoegde herleiding van de prijsfluctuaties in procenten de relatieve beteekenis van deze verschuivingen en de verhouding van het prijsverloop

der verschillende artikelen onderling in een enkele oogopslag zichtbaar wordt. Daartegenover zullen eenige tot nog toe voorkomende, meer gedetailleerde opgaven van prijzen en koersen vervallen.

Wij zijn ons bewust, dat zulk een statistisch overzicht steeds elementen van willekeurigheid bevat en derhalve met eenige reserve moet worden gehanteerd. De verschillende voor ons doel belangrijke groothandelsartikelen zijn onder te verdeelen in zooveel typen en kwaliteiten, dat het prijsverloop van een enkel dezer nooit volstrekt representatief is voor dat van de geheele groep. Zoo geeft, om een voorbeeld te noemen, het prijsverloop van één enkele theesoort nooit volledig uitsluitel over de prijstendens van andere soorten of kwaliteiten van hetzelfde groothandelsartikel. Het komt herhaaldelijk voor, dat de prijzen van oranje pecco en van pecco souchon of van gebroken en ongebroken soorten een geheel tegenovergestelde tendens vertoonen. Hetzelfde geldt voor duurdere en goedkoopere kwaliteiten wol. Soortgelijke moeilijkheden doen zich ten slotte bij alle groothandelsartikelen voor en geven aan ieder samenvattend overzicht, dat niet tot in details afdaalt en daardoor weer aan overzichtelijkheid verliest, een betrekkelijk willekeurig karakter.

Een korte uiteenzetting van de wijze, waarop ons overzicht werd samengesteld en van de motieven, die aan de keus van eenige der door ons opgenomen noteeringen ten grondslag liggen is derhalve niet overbodig.

Als basisjaar namen wij 1925, dat van de jaren na den oorlog een betrekkelijk normaal karakter vertoont. De hausse en de daarop volgende crisis behoorden tot het verleden, het bedrijfsleven was sinds eenigen tijd bezig zich geleidelijk van de voorafgaande prijsfluctuaties te herstellen. De invloed van de Roerbezetting deed zich niet langer gelden, de Engelsche kolenstaking vormde nog geen storend element. De stabilisatie van de Mark was een feit geworden en had aan het meest storende geval van inflatie in Europa een einde gemaakt.

Behalve de belangrijkste grondstoffen voor menscheijk en dierlijk voedsel (tarwe, rogge, maïs, gerst, lijnzaad, suiker), voor verkeer en industrie (steenkolen, ijzer, koper, tin, wol, katoen), vindt men de prijzen van de belangrijkste producten uit onze overzeesche gewesten (met uitzondering van tabak, dat door de kwaliteitsverschillen en de wijze van verkoop al te groote moeilijkheden bood), die, behalve als genotmiddelen (suiker, koffie, thee) of als grondstoffen voor voedingsmiddelen en industrie (suiker, rubber en tin) van overwegende beteekenis zijn voor den Groot-Nederlandschen uitvoer en het nationaal inkomen. Eene noteering betreffende petroleum hopen wij hieraan eerlang te kunnen toevoegen.

De jaar- en maandgemiddelden van tarwe, maïs, lijnzaad, steenkolen, koper, tin, rubber, suiker en koffie zijn berekend op grond van de noteeringen op de Maandagen, van katoen op die van de Vrijdagen en van wol op die van de Donderdagen. Voor rogge en gerst werden tot eind 1927 de prijzen op de Zaterdagden aan de berekening ten grondslag gelegd, nadien op de Woensdagden. Voor de theeprijzen werd gebruik gemaakt van de gegevens van de Nederlandsch-Indische theeveilingen te Amsterdam.

Ongetwijfeld ware het formeel juist geweest niet slechts de noteering van één dag in de week aan de statistiek ten grondslag te leggen, doch alle noteeringen in aanmerking te nemen. De moeite, aan dergelijke uitvoerige berekeningen verbonden, bleken echter in het geheel niet op te wegen tegen de daardoor te verkrijgen meerdere nauwkeurigheid. Voor het „wegen" van de verschillende prijsnoteeringen op grond van de verhandelde hoeveelheden bestond geen reden, aangezien de prijs van het verhandelde artikel niet gebezigd is als component van een algemeen indexcijfer, doch slechts als een aanduiding van het prijsverloop van een geheele groep verwante artikelen.

Zooals wij hierboven reeds deden opmerken, bleek

de keuze van de soort of de kwaliteit van het artikel, dat als representatief kan gelden voor de geheele gelijknamige groep, niet altijd gemakkelijk. Eenige korte verklaringen daaromtrent mogen hier volgen.

In de eerste plaats tarwe. Hier doet zich de groote moeilijkheid voor, dat, wil men zich niet tot de termijnmarkt bepalen, de toonaangevende soorten en kwaliteiten wisselen in verband met de oogstresultaten en met het jaargetijde. De continuïteit in de kwaliteit van het artikel, die voor ieder statistisch overzicht noodzakelijk is, ontbreekt derhalve. Een herleiding op grond van de gemiddelde prijsafwijkingen tusschen de verschillende soorten tarwe in de verschillende seizoenen geeft geen oplossing, omdat juist bij granen dergelijke gemiddelde prijsafwijkingen uiterst willekeurige resultanten van een reeks sterk uiteenlopende grootheden zijn, zoodat reeds spoedig zou blijken, dat de op deze wijze verkregen resultaten botsen met de feiten. Bepaalt men zich daarentegen tot de termijnnoteringen, waardoor het bezwaar der soortverschillen wegvalt, dan doet zich een andere minstens even groote moeilijkheid voor, en wel het verspringen van den termijn. Het elimineeren van de uit deze termijnverschuivingen voortvloeiende prijsveranderingen geeft door eenzelfde gebrek aan regelmaat, als wij hierboven reeds constateerden ten opzichte van de prijsverschuivingen in verband met wijzigingen in de verhandelde soort of kwaliteit, een even weinig bevredigende oplossing. Toch mocht tarwe in ons overzicht niet ontbreken. In verband met het feit, dat de geheele statistiek op locoprijzen gebaseerd is, hebben wij gemeend, ook hier aan de loco-noteringen te moeten vasthouden. Daarbij hebben wij ons zooveel mogelijk tot de noteringen van dezelfde soort tarwe bepaald, zelfs op dagen, dat deze tarwesoort het marktbeeld niet meer in ieder opzicht geacht kon worden te beheerschen. Wanneer wij ons echter in verband met de wijzigende marktomstandigheden volstrekt gedwongen zagen op de noteringen van een andere tarwesoort over te gaan, hebben wij dit in een noot vermeld. De lezer kan zodoende zelf constateren, wanneer de continuïteit het sterkst wordt onderbroken.

Ofschoon men soortgelijke bezwaren te berde zou kunnen brengen bij het opmaken van de statistieken van maïs, gerst en lijnzaad, achten wij deze niet van zoo overwegend belang om niet aan onze berekening de notering van één enkel type ten grondslag te leggen, en wel wat betreft rogge de notering van American No. 2, dat over het algemeen als een voortzetting mag worden beschouwd van de vroeger bekende „Western”. Slechts gedurende enkele maanden zijn de door ons opgegeven prijzen en de daarmee corresponderende indexcijfers op andere kwaliteiten gebaseerd. In een noot is dit aangegeven.

Voor maïs kozen wij La Plata.

Voor gerst namen wij American No. 2, hetgeen correspondeert met de vroeger in de notering opgenomen „Malting”.

Voor lijnzaad kwam uitsluitend La Plata in aanmerking.

Voor steenkolen viel onze keus op ongezeefde Westfaalsche bunkercolen.

Voor ijzer stonden wij voor de moeilijkheid, dat, terwijl de notering van lux 3 f.o.b. Antwerpen feitelijk het beste de tendens van de wereldmarkt van het gieterij-ijzer aangeeft, eerst sedert kort voor lux 3 een vaste notering gegeven wordt. Indien wij ook hier prijzen uit een vroegere periode willen geven, zou bij een dergelijke keuze gebrek aan continuïteit onafwendbaar blijken. Wij hebben ons derhalve bepaald tot de notering van Cleveland Foundry No. 3, hetgeen te minder bezwaar heeft, daar de prijslijnen voor beide ijzersoorten vrijwel parallel loopen.

Voor koper kwam ons inziens slechts „standaard” Londen in aanmerking.

Hetzelfde geldt voor tin.

Voor katoen namen wij de notering van „Middling” New York.

Wat wol betreft wezen wij er reeds op, dat de prijscurve der duurder en goedkoopere kwaliteiten lang niet altijd parallel loopt, zoodat wij ten slotte besloten hebben, twee noteringen op te nemen, die respectievelijk voor de duurder en goedkoopere kwaliteiten als representatief mogen gelden.

Voor rubber achten wij de noteringen van „standaard ribbed smoked sheets” eerder in aanmerking komen dan die van crêpe, hetgeen overigens, wat het prijsverloop betreft, van weinig belang is.

Voor suiker namen wij witte kristalsuiker in entrepôt, zoodat de prijs niet door den accijns beïnvloed is.

De koffienotering heeft betrekking op de Robustasoorten.

Van de moeilijkheden, aan de opneming van een representatief theebericht verbonden, hebben wij hierboven reeds met een enkel woord melding gemaakt. Wij hebben de moeilijkheid getracht te omzeilen door den gemiddelden prijs voor Java- en Sumatrathee op de Amsterdamsche theeveilingen te nemen. Ook deze notering is niet zonder bedenkingen, aangezien de duurder en goedkoopere kwaliteiten, die op deze veiling worden aangeboden, niet steeds in dezelfde verhouding tot elkaar staan. De hieraan verbonden bezwaren bleken echter belangrijk minder groot dan die aan de notering van een enkele kwaliteit verbonden.

Ten slotte hebben wij aan het overzicht de indexcijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek en van de „Economist” ter vergelijking toegevoegd.

Provinciale en gemeenteleningen.

Zooals bekend worden door het Centraal Bureau voor de Statistiek sinds 1 Mei 1924 elk kwartaal een aantal gegevens gepubliceerd betreffende de door provinciën en gemeenten gesloten leeningen. In de Economisch-Statistische Berichten van 15 Februari 1928 werden de voornaamste cijfers over het tijdvak 1 Mei 1924 tot 1 November 1927 opgenomen, die thans vervolgd worden in verband met de nieuwe gegevens der beide kwartalen na laatstgenoemden datum. Deze in de Maart- en Juni-aflevering van het Maandschrift van genoemd bureau gepubliceerde cijfers stellen thans in staat een vierjarig tijdvak in beschouwing te nemen. Allereerst moge worden nagegaan, welke eischen door provinciën en gemeenten aan de kapitaalmarkt zijn gesteld in de acht achtereenvolgende halfjaren. In dit staatje wordt tevens melding gemaakt van het aantal provinciën en gemeenten, dat deze leeningen heeft aangegaan.

Perioden	Aantal provinciën, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag	Aantal gemeenten, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag
1 Mei '24-1 Nov. '24	1	× f 1000 4.000	252	× f 1000 39.097
1 Nov. '24-1 Mei '25	1	2.200	339	121.372
1 Mei '25-1 Nov. '25	8	45.869	349	135.001
1 Nov. '25-1 Mei '26	4	8.805	445	177.518
1 Mei '26-1 Nov. '26	6	12.587	365	135.697
1 Nov. '26-1 Mei '27	5	22.820	360	97.593
1 Mei '27-1 Nov. '27	4	11.768	309	107.629
1 Nov. '27-1 Mei '28	5	14.131	363	117.688

In elk der kolommen is het hoogste cijfer vet gedrukt, voor de provinciën worden deze aangetroffen voor de periode 1 Mei-1 November 1925 en voor de gemeenten voor de periode 1 November 1925-1 Mei 1926. De kleinste cijfers vallen voor de provinciën in de periode 1 November 1924-1 Mei 1925 en voor de gemeenten in de periode 1 Mei-1 November 1924. In elk der perioden blijkt door een groot deel van de 1079 gemeenten een beroep op de kapitaalmarkt te zijn gedaan.

Vervolgens worden in het navolgende staatje de in bovengenoemde perioden gesloten leeningen gesplitst naar de doeleinden, waarvoor geleend is, waarbij de onderscheiding gevolgd is, die sinds 1924 geldt voor de gemeentebegrotingen en -rekeningen.

De totaalcijfers van dit staatje zijn niet steeds gelijk aan die van het eerste staatje, omdat in de gevallen, waarbij een leening in verschillende gedeelten wordt opgenomen, in den verdeelingsstaat naar de doeleinden reeds dadelijk het *totaalbedrag* der leening wordt verantwoord in de periode, waarin voor het eerst gelden worden opgenomen, terwijl in het eerste overzicht een dergelijke leening meermalen voorkomt, doch telkens slechts voor het gedeelte, dat in een bepaalde periode wordt opgenomen.

In de rubriek der overige doeleinden zijn voor enkele perioden ook leeningen verantwoord, waarvan bij het sluiten nog niet bekend was, welke bedragen voor de verschillende doeleinden zouden worden bestemd.

perioden bij de provinciale leeningen en slechts een periode bij de gemeenteleeningen de grootste bedragen voor conversiedoeleinden zijn besteed. In het voorafgaande staatje zijn deze bedragen nog eens gesteld naast de voor andere doeleinden geleende bedragen en naast het totaal van alle leeningen.

Zoowel voor de provinciën als voor de gemeenten is in de periode 1 Mei—1 November 1925 de verhouding van de voor conversie tot de voor andere doeleinden gesloten leeningen het grootst. Toch blijken ook voor de verdere perioden nog zeer belangrijke bedragen voor conversiedoeleinden te zijn opgenomen en is eerst in de periode 1 Mei—1 November 1927 het geconverteerde bedrag kleiner dan de voor andere

Nominaal bedrag der geconsolideerde leeningen, verdeeld naar de doeleinden (in duizendtallen gulden).

Doeleinden ¹⁾	Perioden							
	1 Mei '24— 1 Nov. '24	1 Nov. '24— 1 Mei '25	1 Mei '25— 1 Nov. '25	1 Nov. '25— 1 Mei '26	1 Mei '26— 1 Nov. '26	1 Nov. '26— 1 Mei '27	1 Mei '27— 1 Nov. '27	1 Nov. '27— 1 Mei '28
Provinciale leeningen								
Volksgezondheid	—	—	—	—	—	—	368	—
Openbare werken	—	—	141	600	—	809	6.306	—
Eigendommen niet voor den publ. dienst bestemd	—	—	—	—	—	—	42	—
Ondersteuning aan behoeftigen en werklozen	—	—	—	—	—	—	960	—
Handel en nijverheid	—	—	110	682	—	—	70	—
Bedrijven	4.000	—	2.000	3.000	4.000	1.000	4.686	—
Conversie	—	2.200	43.418	4 070	8.087	19.920	2.146	10.931
Overige doeleinden	—	—	200	452	500	1.091	2.389	1.000
Totaal der provinciale leeningen	4.000	2.200	45.869	8.805	12.587	22.820	16.968	11.931
Gemeenteleeningen								
Vroegere diensten	17	189	44	10	9	355	33	1.516
Algemeen beheer	192	596	298	1.295	410	674	2.436	856
Openbare veiligheid	228	491	174	673	419	402	330	530
Volksgezondheid	1.807	729	1.291	1.088	1.107	346	1.074	2.418
Volkshuisvesting	9.144	6.378	6.111	6.887	13.334	8.942	4.608	5.154
Openbare werken	9.097	6.763	3.392	6.716	8.778	10.702	10.539	24.327
Eigendommen niet voor den publ. dienst bestemd	7.512	2.543	614	2.520	931	6.795	6.250	2.834
Onderwijs, kunsten en wetenschappen	5.446	9.571	7.176	4.847	3.975	3.495	17.924	9.118
Ondersteuning aan behoeftigen en werklozen	264	1.065	95	1.164	403	147	1.335	727
Landbouw	53	22	3	8	17	2	10	3
Handel en nijverheid	326	659	63	402	90	118	1.643	283
Belastingen	—	15	—	—	—	—	191	—
Bedrijven	9.852	22.807	7.154	38.373	30.925	13.600	18.342	23.956
Kasgeldvoorzieningen	5	362	—	—	16	—	—	—
Geldleeningen	17	65	95	72	226	342	177	142
Conversie	268	50.050	101.682	111.737	73.208	51.138	39.851	42.084
Overige doeleinden	344	17.921	10.215	254	979	948	1.543	4.723
Totaal der gemeenteleeningen	44.575	120.227	138.406	176.047	134.829	98.007	106.290	118.671

¹⁾ Voor een nadere omschrijving van de uitgaven ressorteerende onder de verschillende rubrieken zij verwezen naar het begrotingsmodel A der gemeenten, opgenomen in het Provinciaal Blad over 1923 van elk der provinciën. Tot de rubriek „Vroegere diensten” behooren de achterstallige uitgaven van vorige dienstjaren.

Voor elke periode is het grootste bedrag, voor een der doeleinden ingevuld, wederom vet gedrukt, waaruit onmiddellijk blijkt, dat met uitzondering van twee

doeleinden opgenomen bedragen. Voor de gemeenteleeningen is dit eveneens het geval in de periode 1 November 1927—1 Mei 1928.

Perioden	Totaal der leeningen	Waarvan bestemd voor	
		conversie doeleinden	andere doeleinden
	× f 1000	× f 1000	× f 1000
Provinciale leeningen			
1 Mei '24—1 Nov. '24....	4.000	—	4.000
1 Nov. '24—1 Mei '25....	2.200	2.200	—
1 Mei '25—1 Nov. '25....	45.869	43.418	2.451
1 Nov. '25—1 Mei '26....	8.805	4.070	4.735
1 Mei '26—1 Nov. '26....	12.587	8.087	4.500
1 Nov. '26—1 Mei '27....	22.820	19.920	2.900
1 Mei '27—1 Nov. '27....	16.968	2.146	14.822
1 Nov. '27—1 Mei '28....	11.931	10.931	1.000
Gemeenteleeningen			
1 Mei '24—1 Nov. '24....	44.575	268	44.307
1 Nov. '24—1 Mei '25....	120.227	50.050	70.177
1 Mei '25—1 Nov. '25....	138.406	101.682	36.724
1 Nov. '25—1 Mei '26....	176.047	111.737	64.310
1 Mei '26—1 Nov. '26....	134.829	73.208	61.621
1 Nov. '26—1 Mei '27....	98.007	51.138	46.869
1 Mei '27—1 Nov. '27....	106.290	39.851	66.439
1 Nov. '27—1 Mei '28....	118.671	42.084	76.587

Na de conversie komen bijna steeds de grootste bedragen voor bij de bedrijven. Bij de provinciën is steeds geleend ten behoeve van electriciteitsbedrijven, met uitzondering van een bedrag van f 2.186.000, dat in de periode 1 Mei—1 November 1927 geleend is ten behoeve van een waterleidingbedrijf. Van de ten behoeve der gemeentebedrijven geleende bedragen worden hieronder die van enkele bedrijven afzonderlijk genoemd.

Verder blijken over alle perioden nog belangrijke bedragen geleend te zijn voor volkshuisvesting, openbare werken, onderwijs, kunsten en wetenschappen, alsmede ten behoeve van eigendommen niet voor den publieken dienst bestemd.

Een inzicht in de daling van den rentevoet kan men verkrijgen uit onderstaand overzicht, waarin de opgenomen bedragen, waarvan de halfjaarlijkse totalen in kolom 5 van het eerste staatje werden vermeld, verdeeld zijn naar de afzonderlijke kwartalen en naar het rentepercentage. Voor de niet tegen den parikoers gesloten leeningen is telkens berekend, hoe groot de

Bedrijven	Perioden							
	1 Mei '24-	1 Nov.'24-	1 Mei '25-	1 Nov.'25-	1 Mei '26-	1 Nov.'26-	1 Mei '27-	1 Nov.'27-
	1 Nov.'24	1 Mei '25	1 Nov.'25	1 Mei '26	1 Nov.'26	1 Mei '27	1 Nov.'27	1 Mei '28
	In duizendtallen guldens							
Electriciteitsbedrijven	2.866	10.969	1.094	4.080	2.018	3.595	5.113	5.083
Gasbedrijven	865	5.005	724	2.996	3.305	2.104	3.913	3.363
Grondbedrijven	1.533	2.627	362	3.184	8.353	2.812	2.034	1.485
Woningbedrijven	1.759	717	4.221	4.418	907	47	2.369	2.339
Waterleidingbedrijven	542	1.651	722	6.431	1.870	2.476	1.909	3.086
Overige bedrijven	2.287	1.838	31	17.264	14.472	2.566	3.004	8.600
Totaal	9.852	22.807	7.154	38.373	30.925	13.600	18.342	23.956

rentevoet zou geweest zijn, wanneer deze leeningen tegen parikoers waren uitgegeven. Tevens zijn in dit staatje de verhoudingscijfers vermeld t.a.v. het totaalbedrag, dat in elk kwartaal is opgenomen.

Voor elk kwartaal zijn de hoogste bedragen vetgedrukt.

Perioden	Rentepercentages					
	Ben. 4,5 %	4,5-5 %	5-5,5 %	5,5-6 %	6-6,5 %	6,5-7 %
	Absolute bedragen in duizendtallen guldens					
Mei '24-Aug.'24	186	198	457	792	16.948	1.263
Aug.'24-Nov.'24	12	68	337	527	16.496	1.813
Nov.'24-Feb.'25	111	86	2.946	15.502	19.916	1.047
Feb.'25-Mei '25	11	55	40.595	37.072	3.895	136
Mei '25-Aug.'25	1) 89	142	66.302	9.801	395	40
Aug.'25-Nov.'25	6	24.571	26.758	1.827	33	36
Nov.'25-Feb.'26	713	70.362	43.726	1.489	0,3	—
Feb.'26-Mei '26	459	52.295	8.459	14	—	—
Mei '26-Aug.'26	152	68.686	5.710	14	—	—
Aug.'26-Nov.'26	62	55.161	5.796	108	8	—
Nov.'26-Feb.'27	56	72.990	1.487	—	—	—
Feb.'27-Mei '27	137	22.376	546	—	—	—
Mei '27-Aug.'27	532	43.172	2.183	5	—	—
Aug.'27-Nov.'27	2.109	57.854	1.774	—	—	—
Nov.'27-Feb.'28	243	34.666	1.418	2	—	—
Feb.'28-Mei '28	86	80.453	820	—	—	—
	In % van het totaal 2)					
Mei '24-Aug.'24	0,93	1,00	2,30	3,99	85,41	6,37
Aug.'24-Nov.'24	0,06	0,35	1,75	2,74	85,68	9,42
Nov.'24-Feb.'25	0,29	0,21	7,44	39,14	50,28	2,64
Feb.'25-Mei '25	0,01	0,07	49,65	45,34	4,76	0,17
Mei '25-Aug.'25	0,11	0,17	81,09	11,99	0,48	0,05
Aug.'25-Nov.'25	0,01	46,16	50,27	3,43	0,06	0,07
Nov.'25-Feb.'26	0,61	60,51	37,60	1,28	0,00	—
Feb.'26-Mei '26	0,75	85,41	13,82	0,02	—	—
Mei '26-Aug.'26	0,20	92,12	7,66	0,02	—	—
Aug.'26-Nov.'26	0,10	90,23	9,48	0,18	6,01	—
Nov.'26-Feb.'27	0,08	97,93	1,99	—	—	—
Feb.'27-Mei '27	0,59	97,04	2,37	—	—	—
Mei '27-Aug.'27	1,16	94,07	4,76	0,01	—	—
Aug.'27-Nov.'27	3,41	93,71	2,88	—	—	—
Nov.'27-Feb.'28	0,67	95,41	3,91	0,01	—	—
Feb.'28-Mei '28	0,11	98,88	1,01	—	—	—

1) In dit cijfer is niet begrepen de door Amsterdam opgenomen premieleenning van f 5.000.000,—, rentende 3 pCt., die in verband met haar bijzonder karakter in deze tabel buiten rekening is gelaten.

2) De som van de verhoudingscijfers der periode 1 Mei—1 Augustus 1925 is kleiner dan 100 in verband met de in noot 1 genoemde omstandigheid en de percenteering op het totaal opgenomen bedrag.

De bedragen, die tegen een lageren rentevoet dan 4,5 pCt. of geheel renteloos werden opgenomen, zijn van betrekkelijk weinig belang, in de perioden van November 1925 tot Augustus 1926 en Februari 1927

tot Februari 1928 komen grotere bedragen voor als gevolg van het sluiten van enkele leeningen van het 4 pCt. type.

Kwamen over de eerste drie kwartalen nog de hoogste percentages voor in de groep van 6—6,5 pCt., in de drie volgende kwartalen is dit het geval voor de groep van 5—5,5 pCt., terwijl voor alle verdere kwartalen het hoogste percentage reeds valt in de groep van 4,5—5 pCt.

In de periode van 1 November 1925 tot 1 November 1926 is in totaal slechts f 8300 geleend, waarvoor 6 pCt. of meer moest betaald worden, terwijl daarna in totaal nog slechts f 7000 is geleend tegen een rentevoet van 5½ tot 6 pCt.

De concentratie op een rentevoet van 4,5 tot 5 pCt. is het sterkst voor het kwartaal 1 Februari tot 1 Mei 1928 (bijna 99 pCt.), in de perioden 1 November 1926 tot 1 Mei 1927 zijn deze percentages iets lager (resp. 98 en 97 pCt.), voor geen der kwartalen na 1 Mei 1926 daalt het percentage beneden 90.

De aandacht zij erop gevestigd, dat bovenstaande cijfers uitsluitend betrekking hebben op door provinciën of gemeenten *nieuw* gesloten leeningen. Daarnaast heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek in de kortgeleden verschenen inleiding tot de „Statistiek der gemeentefinanciën 1927” gegevens gepubliceerd betreffende den *bestaanden* schuldenlast der gemeenten. We ontleenen hieraan de navolgende cijfers, die het totaalbedrag der schulden voor alle gemeenten te zamen aangeven op 1 Januari 1924, 1925 en 1926, verdeeld naar enkele percentagegroepen, zoowel in absolute cijfers als in pCt. tot het totaal.

Det vetgedrukte cijfers, die voor elk jaar het grootste bedrag aangeven, doen in dit staatje een tegengestelde beweging zien als in het voorgaande. Op 1 Januari 1924 valt het grootste bedrag nog in de groep van 4—4½ pCt., doch als gevolg van de in 1924 en 1925 nieuw gesloten leeningen tegen een rentevoet van 6 pCt. en hooger, komt op 1 Januari 1925 en 1926 het hoogste cijfer voor in de groep van 5—5½ pCt. Op laatstgenoemden datum blijkt ruim 30 pCt. van alle gemeenteschulden in deze groep geconcentreerd te zijn.

Voor meer uitvoerige bijzonderheden zij voor de nieuw gesloten leeningen verwezen naar de hiervoren reeds genoemde driemaandelijkse statistiek, opgenomen in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, waarin ook gegevens voorkomen betreffende de kaspositie der provinciën en gemeenten, en voor de bestaande schulden der gemeenten naar de Statistiek der gemeentefinanciën, die behalve gegevens der schulden een aantal cijfers bevat betreffende de inkomsten, de uitgaven, de bedrijven en de soorten van belastingen.

V.

1 Januari	Rentepercentages							Totaal	
	Beneden 4 %	4-4½ %	4½-5 %	5-5½ %	5½-6 %	6-6½ %	6½ % en meer		
	Absolute cijfers in duizendtallen guldens.								
1924	241.757	336.020	171.891	317.404	157.280	200.566	98.953	7.481	1.531.352
1925	236.707	354.285	170.259	365.002	187.593	348.745	99.773	7.703	1.770.067
1926	233.010	367.761	200.382	578.912	220.145	250.671	58.457	7.870	1.917.206
	In % van het totaal.								
1924	15,79	21,94	11,22	20,73	10,27	13,10	6,46	0,49	100,—
1925	13,37	20,02	9,62	20,62	10,60	19,70	5,64	0,43	100,—
1926	12,15	19,18	10,45	30,20	11,48	13,08	3,05	0,41	100,—

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: De prijsdaling zette zich in de afgelopen maand verder voort, zoodat ons indexcijfer van 3,963 tot 3,892 terugliep. Zes maanden geleden bedroeg dit cijfer 3,887 en eind Juli 1927 4,002. Zooals uit onderstaande tabel blijkt, is de daling van de laatste maand hoofdzakelijk toe te schrijven aan een aanzienlijke daling in de prijzen der voornaamste voedingsmiddelen:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Dec. 1925	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
„ Dec. 1926	875	736½	859	773½	731	3975	180,7
„ Juli 1927	872	707	1068	650	704½	4002	181,9
„ Aug. „	883	731	1111	640	706	4071	185,0
„ Sept. „	860½	748½	1098½	617	713½	4038	183,5
„ Oct. „	837	731½	1088	620	719	3996	181,6
„ Nov. „	820	732	1050	630	724	3957	179,9
„ Dec. „	845½	716½	1029½	620	733	3945	179,3
„ Jan. 1928	839	685½	1031	609	722½	3887	176,7
„ Feb. „	852½	700	1050½	594½	723	3921	178,2
„ Mrt. „	882	676	1087½	598½	723	3967	180,3
„ Apr. „	913½	669	1100	602	754½	4039	183,6
„ Mei „	948	655	1096½	609½	724	4034	183,4
„ Juni „	893½	647	1103½	601	718½	3963	180,1
„ Juli „	837	644½	1088	602½	720	3892	176,9

In de groep granen en vleesch werd de grootste verandering teweeggebracht door een seizoensdaling in den prijs van aardappelen. Buitenlandsche tarwe, bloem, haver en rundvleesch waren ook aanmerkelijk goedkooper. In de groep der textielgoederen daalden de prijzen van ruwe katoen en eveneens, hoewel in geringere mate, die van garen. Jute wees een kleinen vooruitgang aan. De prijzen van delfstoffen vertoonden weinig verandering en zoo was er ook geen belangrijke wijziging in de diversengroep der handelsartikelen. In de volgende tabel geven wij de stijgingen en dalingen van het indexcijfer der verschillende handelsartikelen, vergeleken met einde Juni, waarbij het cijfer 50 telkens het gemiddelde voor de basis 1901—'5 voorstelt:

	Indexcijfer			Indexcijfer			Indexcijfer	
	of +	-		of +	-		of +	-
Tarwe (bti.)	84	-5	Katoen(Am.)	105	-5	Koper	52½	..
„ (Eng.)	84½	+1	„ (Egypt.)	136	-9	Delfstoff.	602½	+1½
Meel	74	-8	Garen	101½	-3	Hout	93	..
Gerst	81	-3½	Laken	112	..	(Baltisch)		..
Haver	94	-7	Wol (Eng.)	148½	+5	Hout		..
Aardapp.	81	-3½	„ (Austr.)	107	-2	(Amerik.)	77½	..
Rijst	102	-2	Zijde	68	..	Leder	75	-1½
Rundvl.	72	-8	Vlas	138½	..	Petroleum	87½	..
Schapenvl.	84½	-1½	Hennep	52½	-1	Oliën	79½	+1½
Varkensvl.	80	-9	Jute	119	+5	Oliezaden	66½	-1
Gran. en vl.	837	-56½	Weefstoffen	1088	-15½	Talk	67	+2
Thee	125	-4	Ruw-Ijzer	71	..	Indigo	76½	..
Koffie	133½	..	Stalen rails	71	..	Soda	85½	..
Rietsuiker	91	-5	Ijz. staven	79	..	Rubber	12	+1½
Bietsuiker	94½	-1	Kolen (st.)	92	-1	Diversen	720	+1½
Boter	84	+3	„ (huisbr.)	61½	..	Totaal	3892	-1
Tabak	116½	..	Lood	89	+5			
And. voed. en genotm.	644½	-25	Tin	86½	+3			

De volgende tabel geeft een overzicht van de veranderingen van ons indexcijfer, waarbij de prijzen op einde Juli 1914 als basis aangenomen zijn. De stijging boven het vooroorlogspeel is dus nu 51,7 pCt. tegen 56,1 pCt. verleden jaar.

Vergeleken met den stand van einde Juli 1927 hebben de prijzen van voedingsmiddelen en delfstoffen een daling ondergaan, terwijl de textielgoederen een weinig stegen. Het indexcijfer van deze laatstgenoemde groep is aanzienlijk hooger in verhouding tot de andere artikelen.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
December 1926....	151	209	139	167	132	155,0
Juli 1927....	151	201	173	140	127	156,7
Augustus „....	152	208	180	138	128	158,1
September „....	149	213	178	133	129	157,4
October „....	144	208	176	134	130	155,8
November „....	142	208	170	136	131	154,3
December „....	146	204	167	133	132	153,8
Januari 1928....	145	195	167	131	131	151,5
Februari „....	147	199	170	128	131	152,8
Maart „....	152	192	176	129	131	154,7
April „....	158	190	178	130	136	157,4
Mei „....	164	186	178	131	131	157,3
Juni „....	154	184	179	129	130	154,0
Juli „....	145	183	176	130	130	151,7

Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1913	100 ⁴	100 ⁶	100	100	100 ⁷	100	100	100
Novemb. 1918	358	438	367	366	392	214
Hoogste 1920	591	679	325	366	297	322
Decemb. 1923	101 ⁵	458	577	...	183	160	154	211
Decemb. 1924	98 ⁵	507	640	137 ⁵	171	168	160	214
Decemb. 1925	103 ⁵	632	715	142 ⁵	156	156	155	194
Decemb. 1926	100 ⁵	627	619	137	148	150	147	170
Mei 1927	94	629	536	137	141	145	145	171
Juni „	94	623	509	138	140	146	149	173
Juli „	94	621	491	138	140	146	151	170
Augustus „	95	619	485	138	142	146	149	167
September „	96	601	484	140	144	148	150	169
October „	97	588	484	140	145	147	150	170
November „	97	595	484	140	147	148	151	168
December „	97	605	483	140	146	148	151	168
Januari 1928	96	608	490	139	145	148	153	169
Februari „	96	610	489	138	144	147	150	169
Maart „	96	624	491	138	145	149	152	169
April „	97	624	493	139	146	151	153	170
Mei „	99	633	496	141	145	152	152	172

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt. 3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. 4) 1926 = 100. 5) Jaargemiddelde. 6) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 7) Midden 1914 = 100.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913 = 100.

Bij beschouwing der cijfers over Juni 1928, in vergelijking met de maand Mei 1928, blijkt, dat zóowel het algemeen indexcijfer als dat voor voedingsmiddelen e.d. met één punt is gestegen.

Tegenover een prijsstijging van 11 artikelen met in totaal 121 punten, staat een prijsdaling van 11 artikelen met in totaal 84 punten. Met 10 of meer punten steeg alleen het artikel aardappelen (81 punten), daarentegen daalde met 10 punten of meer alleen het artikel peper (21 punten).

BOEKAANKONDIGING.

Tien jaar Volksraad arbeid. 1918—1928.

In dit boekje geeft Mr. W. H. van Helsdingen, secretaris van den Volksraad, een handig overzicht van de bepalingen die den Volksraad regelen en van den arbeid door dat lichaam in de eerste tien jaar van zijn bestaan verricht. Nuttig niet zoozeer voor hem, die van die dingen niet afweet, want zoo iemand kan vrooloopt niet veel anders doen dan vertrouwen op het subjectieve oordeel van zijn toevalligen Indischen vriend of kennis. Maar juist voor hen, die de instelling van een lichaam van openbare kritiek op het regeerbeleid met groote belangstelling volgden, is zoo'n recapitulatie, mits van deskundige en betrouwbare zijde, van groot nut, omdat zij hun gelegenheid

geeft, hun noodzakelijkerwijze nogal afwisselende indrukken te ordenen, de vergeten onderwerpen van behandeling in het geheugen terug te roepen, kortom een meer volledig en gelijkmatig oordeel te vormen. En uit dit oogpunt kan men gerust zeggen, dat de heer Van Helsdingen een zeer nuttig werk heeft verricht.

De portretten zijn authentiek: de magere, de dikke en de gemiddeld-omvangrijke heeren, die elkaar op den voorzitterszetel opvolgden, zijn geen symbolen van aard of omvang der debatten of resultaten.

E. M.

ONTVANGEN:

Doelmatige Overheids-bemoeiing. Verslag van het congres, gehouden op Maandag 26 Maart 1928, te elf ure, in het Hotel „De Twee Steden” te 's-Gravenhage. Uitg. v. d. Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel te Haarlem.

Banking and Currency Development in South-Africa (1652—1927). Dr. E. H. D. Arndt. Juta & Co. 1928.

Beknopte Geschiedenis der Staathuishoudkunde in theorie en practijk door Siegrfr. Polak. 2e herzdruk. Amsterdam, 1928; Mij. voor Goede en Goedkoope Lectuur.

Rapport et Actes de la Conférence Economique Internationale, tenue à Genève du 4 au 23 mai 1927. Volume I et II. Genève, 1927; Société des Nations.

Mémorandum sur la Production et le Commerce 1913 et 1923—1926. Section Economique et Financière de la Société des Nations. Genève, 1927; Société des Nations.

Proeve van wettelijke regeling der Naamlooze Vennootschap met Toelichting door Dr. R. Brandes de Roos, W. G en Mr. A. Wolfsbergen. Amsterdam, 1928; N.V. H. van der Marek's Uitg.-Mij.

De Ethiek van de Bedrijfsleiding door Dr. J. Goudriaan Jr., Buitengewoon Hoogleraar aan de Nederlandsche Handelshoogeschool te Rotterdam. Amsterdam, z.j.; N.V. H. v. d. Marek's Uitg.-Mij.

De druk der accijnzen en invoerrechten. Verslag van de Commissie voor de Statistiek. Uitgave van de Vereeniging voor Belastingwetenschap. Purmerend, Juni 1928; J. Muusses & Co.

Rotterdamsche Straatnamen, geschiedkundig verklaard door Dr. H. C. H. Moquette en J. M. Droogendijk. Geheel bijgewerkte en geïllustreerde tweede druk. Rotterdam, 1928; W. L. & J. Brusse's Uitg. Mij.

Mémorandum sur le Commerce International et sur les Balances des Paiemens 1912—1926. Volume II. Statistiques du Commerce extérieur de soixante-quatre pays (y compris chiffres sommaires provisoires pour 1927). Genève, 1928; Société des Nations.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Mei 1928	Jan./Mei 1928	Jan./Mei 1927
Prod. Steenkolen in tonnen.	873.979	4.376.539	3.675.809
Kolenslik	19.947	92.263,4	54.134
Aantal normale werkdagen .	25	126	125

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	Mei 1928	Jan./Mei 1928	Jan./Mei 1927
Netto-productie in tonnen..	17.858	88.433	81.718,8
Aantal normale werkdagen	25	126	77

III. Zoutmijnen.
(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Mei 1928	Jan./Mei 1928	Jan./Mei 1927
Afgeleverd:			
Geraff. zout	2.920	13.440	12.649,9
Industriezout	30	302,5	254,5
Afvalzout	174	711	457
Aantal normale werkdagen	25	127	126

Arbeiders.

Aantal.	Gezamen- lijke Steenkolen- mijnen	Bruin- kolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Juni 1928	{ 9.489 ¹⁾ 24.384 ²⁾	167	136
1 Juni 1927	{ 9.096 ¹⁾ 24.216 ²⁾	179	131

1) bovengronds. 2) ondergronds.

EMISSIES IN JULI 1928.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen .. f 7.705.000,—
zijnde:

Nederland

Bank voor Ned. Gemeent.
f 2.000.000 4½% schuld-
brieven à 99½% .. f 1.990.000

Brazilië

Staat San Paulo
£ 500.000 6% bel. vrije
40 jar. buit. Sterling-obl.
van 1928 à 95¼% .. f 5.715.000

Bank- en Credietinstellingen .. „ 7.631.250,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen
De Rentekas te 's-Graven-
hage f 500.000 aandelen
à 110% .. f 550.000

Vereenigde Staten

Aandeelen
New York & Foreign In-
vesting Corporation
\$ 2.750.000 6½% cum.
pref. aand. à 103% .. f 7.081.250

Hypotheekbanken .. „ 1.805.000,—
zijnde:

Nederland

Pandbrieven
Mpij. voor Buitenlandsch
Hypothecair Kerkel. Cre-
diet f 800.000 6½% winst-
deel. pandbrieven à 97% f 776.000

België

Pandbrieven
Hypothecaire Beleggings-
bank, Belga 3.000.000
6½% bel. vrije pandbr.
à 98% .. f 1.029.000

Industriele Ondernemingen .. „ 16.238.900,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen
N.V. Gemeenschappelijk
Bezit van Aand. Philip's
Gloeilampenfabrieken
f 4.427.000 aand. à 250% f 11.067.500
N.V. Gemeenschappelijk
Bezit van Aand. Philip's
Gloeilampenfabrieken
f 1.758.000 6% cum. pref.
winstd. aand. à 130% .. f 2.285.400

Duitschland
Aandeelen
 Ver. Korkindustrie A.G.
 R.M. 2.000.000 aandeelen
 à 115 %¹⁾ f 1.380.000

Engeland
Aandeelen
 Kirklees Ltd. £ 100.000
 aand. à 125½ %¹⁾ f 1.506.000

Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Wa-
 terl. Maatschappijen „ 18.500.000,—
 zijnde:

Belgisch-Kongo
Obligatiën
 Société générale des For-
 ces Hydro-Electriques-
 du Katanga f 5.000.000
 6 % bel. vrije obl. à 97 % f 4.850.000

Spanje
Aandeelen
 Compañia Hispano Ame-
 ricana de Electricidad
 (Chade) S.A. Ps. 5.000.000
 aand. E. à 546 % f 13.650.000

Diversen „ 3.839.000,—
 zijnde:

Nederland
Aandeelen
 Hyg. Melkstal „De Vaan”
 f 113.000 aand. à 100 % f 113.000
 N.V. Magazijn „De Bijen-
 korf” f 1.000.000 aand.
 à 115 % f 1.150.000

N.V. Magazijn „De Bijen-
 korf” f 2.000.000 6 %
 cum. pref. aand. à 100 % f 2.000.000

Duitschland
Obligatiën
 Prosper-Hospit. f 600.000
 le hyp. 15 j. 7 % bel. vrije
 obl. à 96 % f 576.000

Totaal.... f 55.719.150,—

¹⁾ Introductie ter beurze; eerste koers van afgifte.

Totaal der emissies in Januari.... f 51.704.447,50
 Februari .. „ 66.561.262,50
 Maart „ 88.269.392,50
 April „ 37.665.310,—
 Mei „ 65.445.950,—
 Juni „ 48.421.770,—
 Juli „ 55.719.150,—

Algemeen Totaal..... f 413.787.282,50

Voorts werd in de afgelopen maand de inschrijving ge-
 opend op de volgende obligatie-eenheden:

	Gulden	Rente- voet	Emissie- koers
Katholischer Erziehungsverein	125.000	7 %	99 %
Orde der E.E. Zusters Ursulinen te Düren	120.000	7 %	99 %

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1927			1928			
		1913	1925	1926	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	April
Productieván steenkol (1000 tons)	Engeland ¹⁾	24,337	20,590	10,692	21,095	21,572	21,182	21,889	20,982	22,438	18,500
	Ver. Staten	43,088	43,988	50,144	46,633	43,118	42,918	45,266	42,486	44,862	35,468
	Frankrijk ²⁾	3,338	3,921	4,285	4,291	4,101	4,323	4,350	4,164	4,470	4,053
	Duitschland ³⁾	15,842	11,052	12,114	13,094	12,864	13,238	13,421	12,926	14,118	11,715
Productieván ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	530	208	606	585	568	569	560	602	572
	Ver. Staten	2,601	3,082	3,308	2,829	2,691	2,739	2,916	2,947	3,251	3,237
	Frankrijk ⁴⁾	434	708	783	796	764	796	809	784	858	834
	België	207	212	283	322	313	317	315	302	327	313
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £ ⁶⁾	54,931	97,223	93,105	95,584	96,861	95,080	90,082	87,183	99,243	85,841
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	348,018	367,340	353,612	347,217	329,420	341,118	341,957	371,695	345,239 ⁹⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ⁷⁾	701,778	3712,700	4959,560	4475,972	4631,779	5215,962	4123,922	4320,805	4525,495	4604,248
	Italië 1000 Lire ⁸⁾	303,803	2183,373	2155,945	1384,626	1434,803	1870,475	1560,163	1708,103	1818,403	1922,035
Export (bin- nenlandsche producten)	D'land 1000 M. ⁹⁾	897,474	1030,171	333,451	1240,077	1284,915	1265,967	1357,036	1247,045	1229,355	1174,702
	Engeland 1000 £ ⁶⁾	43,771	64,448	54,324	61,167	70,610	58,834	59,743	57,236	64,958	55,268
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	401,560	392,643	480,428	452,868	398,344	401,913	362,623	410,805	364,144 ⁹⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ¹⁰⁾	573,351	3882,676	4961,221	5049,987	4870,540	5020,340	4016,537	4423,363	4318,909	4291,078
Inklaringen (1000 tons)	Italië 1000 Lire ⁸⁾	209,303	1522,855	1555,883	961,831	912,762	953,875	861,967	942,231	1021,644	1054,894
	D'land 1000 M. ⁹⁾	841,436	733,208	815,265	960,434	909,625	953,027	862,117	942,257	1022,070	923,764
	Engeland (geladen) ⁶⁾	4,089	4,626	5,348	5,444	4,999	4,647	4,578	4,163	4,737	4,840
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	2,827	4,231	4,354	4,806	4,741	5,102	3,396	3,926	4,271	—
Aantal werk- loozen in 1000	Frankrijk (geladen)	2,876	3,667	3,677	4,138	4,162	4,031	3,563	3,653	4,253	4,413
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,440	1,485	1,649	1,649	1,649	1,703	1,703	1,703	—
	Engeland ¹¹⁾				1,156	1,210	1,194	1,261	1,228	1,128	1,168
	Italië ¹²⁾				332	376	414	439	413	412	357
Indexcijfers van aandeel- koersen	Duitschland ¹³⁾				177	294	520	464	432	383	295
	Ver. Staten ¹⁴⁾				188,6	193,1	198,5	198,9	195,6	204,0	211,7
	Engel. ¹⁵⁾ (1913=100)				213	211	210	216	217	225	239
	Zweden ¹⁶⁾ (nom. waarde = 100) ...				181	180	181	193	207	214	218
	Zwitserland ¹⁷⁾ (id.)				209,8	213,4	223,2	242,6	242,3	241,6	247,4
	Nederland ¹⁸⁾ (1921-25 = 100) ..				112	110	103	111	115	116	118

¹⁾ Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland.
²⁾ Incl. bruink. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl., sedert
 Jan. 1927 excl. het Saargebied. ³⁾ Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen.
 Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch
 Opper-Silezië. ⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. ⁵⁾ Zonder
 Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder
 Poolsch Opper-Silezië. ⁶⁾ Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den
 handel van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met den Ierschen vrij-
 staat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den Ierschen
 vrijstaat. ⁷⁾ Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. ⁸⁾ Sedert Januari

1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. ⁹⁾ Vanaf
 Januari 1922 in goudmarken. ¹⁰⁾ Met ingang van 1925 officieele waarde-
 cijfers. ¹¹⁾ Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den Ierschen
 Vrijstaat. ¹²⁾ Geheel werkloos. ¹³⁾ Leden van vakverenigingen; geheel
 werkloos. Sedert Jan. 1927 mijnwerkers inbegrepen. ¹⁴⁾ Wall Street
 Journal: 20 gewone aand. Maandgem. in §. ¹⁵⁾ London and Cambridge
 Economic Service: 20 gew. aand. ¹⁶⁾ Officieel: Industriele en Scheep-
 vaartaand. ¹⁷⁾ Nationale Bank: 32 industriele aandelen. ¹⁸⁾ Officieel:
 49 gewone aandelen. ¹⁹⁾ Voorl. cijfer.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table listing bank discount rates for various locations including Ned. Bk., Javasche Bank, Bank van Engeland, etc.

OPEN MARKT.

Table showing open market exchange rates for Amsterdam, Londen, Berlijn, etc., with columns for dates from 1928 to 1914.

1) Koers van 3 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities like Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, Batavia.

Table of exchange rates for various European cities including Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos Aires, Montreal.

* Noteering te Amsterdam. ** Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates for New York from London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various international locations like Alexandrië, Athene, Bangkok, etc.

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 1)

Table showing silver and gold prices for London and New York.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Table detailing the state treasury's assets and liabilities, including Vorderingen, Verplichtingen, and various bank balances.

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of floating debt in the Netherlands-Indies as of July 28, 1928 and August 4, 1928.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
30 Juli 1928	2.199,7	85,6	183,7	2.516,5	76,9
23 " 1928	2.148,8	85,6	194,0	2.083,2	34,0
15 " 1928	2.127,3	85,6	200,1	2.242,0	43,9
7 " 1928	2.105,4	85,6	239,5	2.304,2	27,3
30 Juni 1928	2.083,8	85,6	250,0	2.477,2	138,3
30 Juli 1927	1.801,0	57,9	179,1	2.512,1	63,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
30 Juli 1928	94,0	578,9	4.569,3	541,5	236,9
23 " 1928	94,0	608,4	3.987,4	668,3	234,3
15 " 1928	94,0	598,0	4.225,0	558,4	230,2
7 " 1928	94,0	604,3	4.426,7	423,8	218,8
30 Juni 1928	94,0	684,2	4.674,2	525,2	215,1
30 Juli 1927	92,3	470,7	3.928,2	553,3	364,7
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 30, 15,7 Juli, 30, 23 Juni '28, 30 Juli '27, resp. 21; 33; 28; 21; 58; 37 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in millioenen Belgas.

Data	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
2 Aug. 1928	803	468	44	540	60	380	2.185	17	67
26 Juli	803	468	44	559	43	384	2.140	20	114
19 " "	803	465	44	548	46	383	2.130	31	102
12 " "	803	471	—	553	51	—	2.153	17	109
5 " "	799	447	—	543	48	—	2.138	20	71
4 Aug. ²⁾	650	445	41	459	49	400	1.932	20	63

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
18 Juli '28	2.599,6	1.204,4	159,2	1.011,8	181,0
11 " '28	2.594,9	1.228,5	152,4	1.089,3	187,6
3 " '28	2.546,5	1.191,7	146,1	1.191,0	209,7
27 Juni '28	2.583,3	1.191,8	155,0	1.031,9	223,4
20 " '28	2.580,9	1.198,4	156,4	990,8	223,9
13 " '28	2.580,4	1.189,7	153,6	1.042,9	240,4
20 Juli '27	3.011,7	1.704,9	159,3	403,3	185,4

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
18 Juli '28	209,3	1.618,9	2.349,0	143,1	65,5	69,5
11 " '28	217,8	1.640,2	2.407,4	143,2	64,1	67,9
3 " '28	219,6	1.660,1	2.459,3	141,2	61,8	65,4
27 Juni '28	211,9	1.604,6	2.381,8	140,3	64,8	68,7
20 " '28	222,9	1.599,4	2.366,2	140,3	65,1	69,0
13 " '28	223,3	1.605,4	2.436,1	139,7	63,8	67,6
20 Juli '27	385,8	1.676,4	2.346,3	129,8	74,9	78,8

¹⁾ Verhouding totaalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totaalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
10 Juli '28	637	15.837	6.613	1.748	20.419	6.959
3 " '28	637	16.089	6.647	1.787	20.728	6.992
27 Juni '28	640	15.750	6.679	1.739	20.450	7.004
20 " '28	641	15.785	6.692	1.721	20.532	6.989
13 " '28	641	15.878	6.658	1.765	20.719	7.002
13 Juli '27	662	14.500	6.015	1.710	19.617	6.186

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 6 Augustus 1928.

Nog steeds blijven de beurzen een zeer kalm aanzien behouden. De orders van het publiek zijn van weinig betekenis; blijkbaar geeft men er de voorkeur aan eens aan te zien hoe de zaken zich na de vakantieperiode willen gaan ontwikkelen. Deze afwachtende houding maakt dat ook de beroepshandel zich gereserveerd houdt. Trouwens factoren, die een ingrijpen naar de eene of naar de andere zijde zouden wettigen, zijn ook welhaast niet aanwezig. Op alle terrein is de berichtgeving uiterst schaarsch. Pessimistisch schijnt men intusschen nergens gestemd te zijn. Ook niet te New York, hoewel de situatie van de geldmarkt daar nog hoogst onzeker blijft. Na een tijdelijke verruiming, die een gevolg was van de omstandigheid, dat de geldkoersen van New York zich een tijdlang bewogen boven die van een groot deel van het binnenland, is naderhand weer enige verstijving ingetreden en bestaat de verwachting, dat deze nog wel eenigen tijd aanhouden ook, nu de vergadering van de New Yorker Clearinghouse Association besloten heeft, in haar strijd tegen de speculatie, aan de credietverleening zekere beperkende maatregelen in den weg te leggen.

De gunstige berichten, die er uit verschillende takken van industrie worden gepubliceerd, bieden echter een zekeren weerstand en doen de markt haar kalm aanzien behouden, waarbij de koersen der fondsen weinig of geen verandering ondergaan.

Te Berlijn is de stemming aanvankelijk vrij zwak geweest, doordat men daar blijkbaar iets vooruitliep op de mogelijke gevolgen, die er van een verslechtering van de New Yorksche geldmarkt zouden kunnen uitgaan. Ook vreesde men een verhooging van het disconto van de Bank van Engeland. Voorts baarde het sterk terugloopen van enkele fondsensoorten enige zorg, zooals o.a. van aandelen Polyphon werken, welke bijzonder sterk fluctueerden. Ook Glanzstoffen waren aanvankelijk flauw. In het verdere verloop wijzigde de tendens zich evenwel meer in overeenstemming met die der overige Europeesche markten en het slot was zelfs vast, als gevolg ook van een ruimer worden der geldmarkt.

Te Londen zijn de zaken van zeer beperkten omvang gebleven, bij een over 't geheel genomen vaste stemming. Niettemin waren Engelsche Staatsfondsen een iets luier en konden ook Britsche spoorwegen zich niet ten volle handhaven. Olie-aandelen en Margarinewaarden echter vast. Peruvians beter op geruchten omtrent een interim-dividend op de prefs en op een mogelijke conversie der 6 pCt. obligatieleening. Wel werden beide tegengesproken, doch van een groep aandeelhouders schijnt er toch inderdaad een voorstel tot conversie der bedoelde leening te zullen uitgaan. Kunstzijde-aandelen waren onregelmatig. Een emissie van £2 miljoen pref. British Celanese mislukte. Rubbers zwakker, doch later iets herstellend.

Zette de beurs van Parijs de afgelopen week niet bepaald geanimeerd in, later heeft een opgewekte stemming hier de overhand gekregen, ten deele vermoedelijk ook als gevolg van het gunstige verslag omtrent den toestand der Fransche staatsfinanciën. Vooral Fransche Bankaandelen hebben hiervan geprofiteerd.

Ten onzent heeft de markt bij voortdoring in vaste stemming verkeerd, doch hebben de zaken veel te wenschen overgelaten. Slechts in enkele fondsensoorten was de affaire niet geheel zonder betekenis. Beleggingswaarden zijn bijna geheel ongewijzigd gebleven. Brazilianen waren er iets vaster; de nieuwe oblig. San Paulo werden met een klein agio verhandeld. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104 $\frac{3}{8}$, 104 $\frac{9}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 101 $\frac{1}{16}$, 101 $\frac{1}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned.-Indië 1926: 99 $\frac{1}{8}$, 99 $\frac{1}{4}$; 5 pCt. Brazilië 1903 £100: 86 $\frac{3}{4}$, 87 $\frac{1}{16}$; 8 pCt. Sao Paulo: 106 $\frac{7}{8}$, 106 $\frac{3}{4}$.

Op de aandelenmarkt hebben industriële aandelen het sterkst de aandacht getrokken. Vooral Philipsaandelen zijn weer levendig gevraagd geweest, waardoor ze ca. 30 pCt. in koers konden verbeteren, hoewel het slot weer wat lager was. De van goede zijde afkomstige vraag lokt steeds tot medekopen uit. Margarine Unies waren eveneens zeer vast, in overeenstemming met Londen, waar ze voor beleggingsdoeleinden gekocht worden. Ook verluide dat de combinatie weer enkele onafhankelijke fabrieken in Duitschland heeft overgenomen. Kunstzijde-aandelen aanvankelijk flauwer op Berlijn, hebben zich later weer flink kunnen herstellen, hoewel het slot heden weer weifelend was. Hoewel de berichten nog steeds melding maken van werken op volle capaciteit en van een vloten afzet, zijn er hier en daar toch prijsverlagingen ingevoerd geworden, met name in Frankrijk, waarin het schijnt nagevolgd te zullen worden door Duitschland. Centrale suiker goed prijshoudend. Van Berkels opnieuw in prijs verbeterd. Intern. Gewapend Be-

ton enkele procenten hooger op het verkrijgen van 2 belangrijke orders van resp. 8 en 5 ton. Ook buitenlandse aandeleensoorten waren algemeen vast, zooals o.a. Ougrée, Zweedsche Lucifers, enz. Centrale Suiker Mij.: 82, 80; Holl. Kunstzijde Industrie: 209, 217; Internationale Viscose: 97½, 102; Margarine Unie: 223¼, 227; Maekubec: 187¼, 192½; Ned. Kunstzijdefabriek: 425¼, 440; Philips Gloeilampfabriek: 750, 772; Ougrée Marihaye: 331, 320 (ex div.), 452½; Separator: 163½, 168½; Zweedsche Lucifer Mij.: 403¼, 414½.

Tabaksaandeelen met zeer kalmen handel, en voor de groote Sumatra-soorten met weinig variatie. Aandeelen Deli Batavia, die op het einde der week onder eenig gering aanbod te lijden hadden, herstelden zich later weer. Java-soorten waren algemeen aan den vasten kant. Besoeki's stegen bijna 20 pCt. Arendsburg: 655; Besoeki Tabak Mij.: 522, 538; Deli Batavia Mij.: 551, 546; Deli Mij.: 439¼, 436½; Ngoepit: 384, 375; Oostkust: 180½, 188½; Senembah: 537¼, 539½.

Van *suikeraandeelen* valt ook weinig bijzonders te vertellen. De koersfluctuaties bleven gering en per saldo is er ook weinig of geen verandering in de koersen gekomen. De New Yorksche suikerprijzen brokkelden een kleinigheid af, daarentegen scheen de Indische Suikermarkt eer iets vaster. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 163½, 163¼; H.V.A.: 688, 682; Javasche Cultuur Mij.: 373, 379½; Kalibagor: 401, 400; Maron: 257; Moormann: 327, 320; Ned.-Ind. Suiker Unie: 243¼, 207¼; Poerworedjo: 105; Sindanglaot: 412½, 409; Tjepper: 726, 735; Watoetoalis Poppoh: 763, 755.

Bleef het in *suikeraandeelen* stil, evenmin hebben *rubberaandeelen* het tot eenige activiteit kunnen brengen. Wat intusschen niet wegneemt, dat de eindstemming tamelijk vast is geweest en de meeste soorten op hooger koersen kwamen. Voornamelijk schijnt dit te moeten worden toegeschreven aan een iets betere stemming op de rubbermarkt, teweeggebracht door een gunstiger statistische positie. De rubberverscheppingen uit Indië hebben in het eerste halfjaar 1928 48.789 ton minder bedragen dan in dezelfde periode van 1927. De productie van bevolkingsrubber nam met ca. 10 pCt. af. Amsterdam Rubber: 228½, 233; Deli Batavia: 155½, 164; Hessa Rubber: 294, 302; Indische Rubber: 245, 260; Java Caoutchouc: 137, 149; Kali Telepak: 236, 242; Kending Lemboe: 297½, 306; Majanglanden: 278, 285; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 285, 289½; R'dam Tapanoeli: 112, 115; Serbadjadi: 186¼, 185¼; Sumatra Caoutchouc: 175, 178; Sumatra Rubber: 178, 188; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 131¼, 136¼; Intercontinental Rubber: 10¼/16, 10½.

Petroleumaandeelen zijn vast gedisperseerd geweest voor aandeelen Koninklijke, waarin af en toe meer omging dan gewoonlijk. Deze gunstige stemming ging uit van Wallstreet, wegens prijsverhoogen zoowel voor olie en benzine, terwijl tegelijkertijd de gemiddelde dagelijksche productie afnam. Dordtsche Petr. Mij.: 385¼, 394½; Gev. Holl. Petr. Mij.: 197; Kon. Petr. Mij.: 405¼, 414½; Perlak Petroleum: 80½, 80; Peudawa: 20, 19; Marland Oil: 35½, 38½.

Scheepvaartandeelen bleven verwaarloosd, gelijk dit reeds langen tijd het geval is. Door gebrek aan belangstelling brokkelden de koersen hier en daar iets af. Holland-Amerika Lijn: 75½, 75¼; Java-China-Japan Lijn: 131½, 130¼; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 85½, 85½; Ned. Scheepvaart Unie: 209½, 207¼; Nievelt Goudriaan: 113½, 110¼; Stoomv. Mij. Nederland: 196¼, 195½.

Op de *mijnenaafdeling* is een zeer vaste stemming voor Boetons blijven bestaan, zonder dat men weet waaraan deze eigenlijk moet worden toegeschreven. Redjangs bleven tame-

lijk prijshoudend en Exploraties eveneens. Aand. Singkep vaster op een beteren tinprijs. Alg. Exploratie Mij.: 105½, 105¼; Billiton 1e Rubriek: 875, 860; Boeton Mijnbouw Mij.: 181½, 182; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 106½, 107; Redjang Lebang: 148, 150; Singkep Tin Mij.: 356, 362½.

Bankaandeelen stil en onveranderd. Amsterdamsche Bank: 181½, 181½; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 64, 64½; Incasso Bank: 127¼; Koloniale Bank: 245½, 247¼; Ned.-Ind. Handelsbank: 166¼, 165; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 177½, 176; R'damsche Bankverg.: 99¼, 99¼; Twentsche Bank: 141½, 140.

De *Amerikaansche afdeling* liet alleen nog eenige affaire in Milwaukees zien, die echter zeer weinig in prijs veranderden. Wabash licht fluctueerend, doch per saldo ook op ongeveer vorigen slotprijs. Steels beantwoordden niet aan het gunstige kwartaalsverslag en bleven een paar procenten onder het slot van de vorige week. Anaconda Copper: 135½, 133¼; Studebaker: 71½/16, 72¼/16; U. S. Leather Corp.: 45½/16, 45½; U. S. Steel Corp.: 142½, 140; Atchison Topeca: 189½, 189; Erie: 54½, 53; Missouri Kansas & Texas: 36½, 36; St. Louis & San Fransisco: 114¼, 113½; Union Pacific: 192¼, 191½; Wabash Railway: 73¼, 73¼.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

7 Augustus 1928.

Tot onze spijt hebben wij ditmaal het overzicht der granen niet ontvangen.

Zie voor den staat volgende pagina.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten blijven nog steeds lusteloos gestemd.

Op de New Yorksche markt bleven prijzen verder afbrokkelen en waren de noteeringen aan het slot der voorgaande week a.v.:

S.C. 4,14; Sept. 2,18; Dec. 2,32; Maart 2,35; Mei 2,42 en Juli 2,50.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen de afgelopen week 43.000 tons, de versmeltingen 68.000 tons tegen 58.000 tons in 1927 en de voorraden 490.000 tons tegen 203.000 tons. Eindelijk — sedert vele maanden — overtreft het cijfer der versmeltingen deze week dat van 1927, terwijl het cijfer der voorraden thans op eenige vermindering wijst.

In Cuba- en andere koloniale suiker ging slechts zeer weinig om tot 2½ d.c. à 2¼ d.c. c. & Fr. op basis van prompte Cubasuiker.

De laatste Cuba-statistiek is a.v.:

	1928	1927	1926
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 31/7 ..	4.037.833	4.508.521	4.880.516
Consumptie	87.959	82.521	80.000
Weekontv. afscheephavens...	37.066	40.637	49.742
Totaal sedert 1/1.....	3.164.138	3.555.016	3.952.500
Weekexport	69.595	105.715	76.404
Totale export sedert 1/1	2.119.500	2.556.807	2.756.842
Voorraad afscheephavens.....	1.016.592	998.209	1.195.658
Voorraad Binnenland.....	822.782	867.984	850.158

F. O. Licht bericht, dat er na het te koude en te natte weer, hetwelk in Juni over vrijwel geheel Europa heerschte, een achterstand was ontstaan in de wasdom der bieten. Wegens het fraaie weer in Juli werd aanvankelijk een groot

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM

LONDEN

BERLIJN

PARIJS

KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 10.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 7.900.000.—

Financiering van den afzet van industriele producten.

en slechts in enkele gevallen vernamen wij, dat de productie verkocht was. De lage prijzen door sommige Egyptische spinners van fijnere copgarens voor het Continent geaccepteerd, hebben nogal eenig commentaar veroorzaakt. Naar getwijnde garens, bestaat zoowel voor het binnenland als voor export, weinig vraag.

In de doekmarkt gaat weinig om en noteeringen zijn voor het grootste gedeelte onveranderd. De toekomstige loop van prijzen hangt ten nauwste samen met de oogstvooruitzichten en elke flauwere stemming van het ruwe materiaal doet onmiddellijk zijn invloed op de doekmarkt gelden. Wat Indië betreft is er zeker meer vraag van deze markt geweest, speciaal naar Sarries, zoowel voor Bombay als Calcutta. Zooals wij de vorige week reeds schreven zijn fabricanten van deze lichtere soorten het best gesitueerd en er schijnen enkele flinke posten in de afgelopen week te zijn afgesloten. Wat de andere markten betreft valt er weinig nieuws te rapporteren. In zaken blijft het kalm en over het algemeen komt men niet veel verder dan prijsaanvragen. Er zal waarschijnlijk eerst wat meer bekend moeten zijn over den vermoedelijk loop van het ruwe materiaal, voordat men verdere ontwikkelingen kan verwachten.

Liverpoolnoteeringen		Oost. koersen 24 Juli 31 Juli	
	25 Juli 1 Aug.	T.T. op Br.-Indië	1/5 ⁵ / ₈ 1/5 ⁵ / ₈
F.G.F. Sakellaridis	19,45 18,95	T.T. op Hongkong	2/0 ³ / ₈ 2/0 ¹ / ₄
G.F. No. 1 Oomra	7,75 7,45	T.T. op Shanghai	2/8 ¹ / ₄ 2/8

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	3 Aug. 1928	27 Juli 1928	20 Juli 1928	3 Aug. 1927	3 Aug. 1926
New York voor Middling ...	19,85 c	21,05 c	21,20 c	17,— c	19,15 c
New Orleans voor Middling	19,70 c	20,92 c	20,89 c	16,41 c	18,59 c
Liverpool voor Middling ...	10,80 d	11,73 d	11,81 d	9,33 d	10,04 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '27 tot 27 Juli '28	Overeenkomstige periode	
		1926/27	1925/26
Ontvangsten Gulf-Havens.	8510	13096 ¹	9893
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1473	2574	2279
„ „ 't Vasteland etc.	5262	6767	4644
„ „ Japan.....	1070	1843	1239

Voorraden.
(In duizendtallen balen.)

	27 Juli '28	Overeenkomstig tijdsp	
		1927	1926
Amerik. havens.....	625	984	510
Binnenland	328	372	817
New York	73	219	55
New Orleans	158	264	158
Liverpool	462	884	483

¹) Officieel verbeterd.

KOFFIE.

De stemming bleef in de afgelopen week vrijwel onveranderd. De kost- en vracht-aanbiedingen van Brazilië waren den eenen dag iets hooger om den volgenden dag meestal wederom iets in te zakken, waardoor bij het afsluiten van dit bericht de prijzen van Santos en van Rio onveranderd à een fractie hooger zijn dan een week geleden. Ook de Robusta-prijzen in Nederlandsch-Indië ondergingen in enkele gevallen slechts een minimale wijziging.

Aan de termijnmarkt zijn de noteeringen voor den September-termijn bijna 1 ct. hooger dan verleden week, doch die van de verder verwijderde maanden sluiten na onbeduidende dobberingen ³/₈ à ¹/₂ ct. onder die, welke in het vorig weekoverzicht werden vermeld.

Aan de loco-markt was Robusta bij regelmatige vraag hooger in prijs en de officieele noteering dezer soort werd dan ook gebracht van 50 ¹/₂ op 51 ¹/₂ ct. In Santos daarentegen liet de afzet veel te wenschen over en algemeen wordt geklaagd, dat de vraag naar deze soort op het oogenblik zeer gering is. Van de verschillende gewassen Centraal-Amerikaansche soorten is de afzet regelmatig, doch de voorraad hiervan is niet groot.

Volgens gisteren alhier ontvangen telegram wordt de limiet der dagelijkse aanvoeren uit het binnenland in de haven van Rio, ingaande 10 dezer, verlaagd van 11.000 balen op 9.700 balen.

In Brazilië is de nachttemperatuur, welke in den loop van de vorige week in sommige distrikten tot bedenkelijk dicht bij het vriespunt daalde, in de laatste dagen weder gestegen, waardoor berichten betreffende vrees voor vorst en daaruit voortvloeiende schade aan den bloei van den volgende oogst niet meer werden vernomen. Wel wordt van verschillende zijden bericht, dat de boorkever (Stephanoderes), welke reeds vroeger in verschillende distrikten was opgetreden, thans in zoodanige mate is verschenen, dat het noodig is geworden energieke maatregelen voor te bereiden om de plaag met kracht te bestrijden, doch er wordt tevens over geklaagd, dat vele planters het gevaar van beschadiging van den oogst door dit insect niet voldoende inzien en diengevolge er te zorgeloos tegenover staan.

KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Afh. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.	Indexcijfers v. prijzen van 48 grooth. art. Centr. B. v. d. St. 1913=100	Indexcijfers v. grooth. prijzen The Economist 1901-5=100
--	--	---	---	--	---	---	--	--

\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%
23,25	100	55,08	100	29,533	100	2/11,57	100	18,765	100	61,42	100	85,3125	100	155	100	203,8	100	203,8	100
20,775	89,0	48,75	87,8	26	88,0	3/4,25	113,2	16,90625	90,1	57,5	93,6	103,5	121,3	153	100	190,4	93,6	190,4	93,6
20,55	88,0	46,5	84,4	25	84,7	2/7,6875	89,1	17,125	91,3	58,0	94,4	103,5	121,3	149	93,6	188,1	94,4	188,1	94,4
19,40	83,1	47,5	86,2	25,5	86,3	2/5,1	81,8	16,375	87,3	57,2	93,1	100,25	117,5	145	93,1	185,8	93,1	185,8	93,1
19,12	81,9	47,5	86,2	25	84,7	2/1,3125	71,2	16,410	87,5	54,25	88,3	97,625	114,4	143	88,3	184,2	88,3	184,2	88,3
18,95	81,2	47,5	86,2	24,1875	81,9	1/10,45	55,1	16,46875	87,8	55,0	89,5	102,25	119,9	143	89,5	183,1	89,5	183,1	89,5
18,4625	79,1	47,5	86,2	24	81,3	1/8,4375	57,5	16,625	88,6	56,0	91,2	100,-	117,2	144	91,2	183,4	91,2	183,4	91,2
18,776	80,4	47,5	86,2	23,85	80,8	1/8,375	57,3	16,71875	89,1	57,0	92,8	89,375	104,8	141	92,8	183,9	92,8	183,9	92,8
18,475	79,1	47,875	86,9	24,5625	83,2	1/7,6	55,1	16,375	87,3	57,8	94,1	-	-	139	94,1	188,9	94,1	188,9	94,1
17,35	74,3	48,8	88,6	25,35	85,8	1/8,1875	56,8	17,3125	92,3	57,25	93,2	87,75	102,9	140	93,2	193,0	93,2	193,0	93,2
13,24	56,7	47,625	86,5	24,875	84,2	1/8,9375	58,9	17,9375	95,6	53,5	87,1	89,5	104,9	143	87,1	192,6	87,1	192,6	87,1
12,925	55,4	44,75	81,2	24	81,3	1/8	56,2	19,65	104,7	51,6	84,0	85,375	100,1	147	84,0	190,2	84,0	190,2	84,0
12,58	53,9	44,8	81,3	24,6	83,3	1/6,5625	52,2	21,90625	116,7	50,0	81,4	79,25	92,9	147	81,4	180,7	81,4	180,7	81,4
13,475	57,7	44,9375	81,6	25,1875	85,3	1/7,4	54,5	21,95	117,0	50,0	81,4	71,0	83,2	145	81,4	178,6	81,4	178,6	81,4
14,15	60,6	46,25	84,0	26	88,0	1/7,125	53,8	21,125	112,6	48,75	79,4	71,25	83,5	146	79,4	182,4	79,4	182,4	79,4
14,2875	61,2	47,85	86,9	26,5	89,7	1/8,25	56,9	20,625	109,9	48,0	78,2	70,0	82,1	144	78,2	179,3	78,2	179,3	78,2
14,74	63,1	47,5	86,2	26,1875	88,7	1/7,9375	56,1	20,3	108,4	48,0	78,2	72,25	84,7	143	78,2	178,2	78,2	178,2	78,2
16,175	69,3	47,0	85,3	26	88,0	1/7,8	55,7	20,275	108,0	47,0	76,5	86,5	101,4	145	76,5	181,2	76,5	181,2	76,5
16,8625	72,2	47,3	85,9	26	88,0	1/6	50,6	18,383	98,0	47,0	76,5	81,375	95,4	149	76,5	182,0	76,5	182,0	76,5
17,89	76,6	48,5	88,1	26,5	89,7	1/4,8125	47,3	18,59375	99,1	47,0	76,5	84,0	98,5	151	76,5	181,9	76,5	181,9	76,5
19,725	84,5	48,5	88,1	26,5	89,7	1/5,2	48,4	18,45	98,3	45,4	73,9	-	-	149	73,9	185,0	73,9	185,0	73,9
22,05	94,4	49,9	90,6	26,5	89,7	1/4,3125	45,9	17,875	95,3	44,25	72,0	94,5	110,8	150	72,0	183,5	72,0	183,5	72,0
20,675	88,5	50,3125	91,3	26,875	91,0	1/4,35	46,0	16,9	90,1	45,2	73,6	93,0	109,0	150	73,6	181,6	73,6	181,6	73,6
20,2375	86,7	52,375	95,1	28,5	96,5	1/6,5	52,0	17,3125	92,3	46,0	74,9	96,125	112,7	151	74,9	179,9	74,9	179,9	74,9
19,7	84,4	51,65	93,8	28,7	97,2	1/7,75	55,5	17,875	95,3	46,0	74,9	89,25	104,6	151	74,9	179,3	74,9	179,3	74,9
19,2375	82,4	53,0	96,2	29,8125	100,9	1/7,25	54,1	17,375	92,6	46,0	74,9	84,5	99,0	153	74,9	176,7	74,9	176,7	74,9
18,3625	78,6	54,6875	99,3	31,75	107,5	1/3,8125	44,5	16,8125	89,6	46,0	74,9	79,625	93,3	150	74,9	178,2	74,9	178,2	74,9
19,33	82,8	55,1	100,0	33,2	112,4	1/0,8125	36,0	16,875	89,9	47,0	76,5	79,0	92,6	152	76,5	180,3	76,5	180,3	76,5
20,65	88,4	54,5	99,0	32,9	111,4	-9,35	26,3	16,84375	89,8	47,0	76,5	74,25	87,0	153	76,5	183,6	76,5	183,6	76,5
21,55	92,3	54,2	98,4	32,2	109,0	-9	25,3	16,6875	88,9	48,25	78,6	78,25	91,7	152	78,6	183,4	78,6	183,4	78,6
21,372	91,9	53,9	97,9	31,8	107,7	-9,25	26,0	15,75	83,9	49,0	79,8	73,25	85,9	153	79,8	180,1	79,8	180,1	79,8
21,7625	93,6	53,0	96,2	31,375	106,2	-9,325	26,2	15,498	82,6	49,9	81,2	71,25	83,5	153	81,2	180,1	81,2	180,1	81,2
19,85	85,4	52,0 ³)	94,4	30,0 ³)	101,6			15,625	83,3	51,5	83,8				83,8	176,9		176,9	

(Januari 1928.) ³) 2 Aug.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Juli de aanvoer geweest is als volgt:

	1928 balen	1927 balen	1926 balen
in Europa	878.000	798.000	691.000
„ Ver. Staten v. Amerika	836.000	730.000	822.000
Totaal.....	1.714.000	1.528.000	1.513.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste zeven maanden van het jaar bedroegen 13.925.000 balen tegen 12.191.000 balen in 1927 en 11.608.000 balen in 1926.

De Afleveringen in Juli waren:

	1928 balen	1927 balen	1926 balen
in Europa	886.000	784.000	755.000
„ Ver. Staten v. Amerika	847.000	884.000	779.000
Totaal.....	1.733.000	1.668.000	1.534.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste zeven maanden van het jaar waren 13.311.000 balen tegen 12.256.000 balen in 1927 en 11.932.000 balen in 1926.

De zichtbare voorraad was op 1 Augustus in Europa 2.180.000 balen tegen 2.188.000 balen op 1 Juli. In Amerika bedroeg hij 850.000 balen tegen 861.000 balen op 1 Juli. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 3.030.000 balen tegen 3.049.000 balen op 1 Juli. Hij bedroeg op 1 Augustus 1927 2.410.000 balen en op 1 Augustus 1926 2.200.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Augustus 5.721.000 balen tegen 5.729.000 balen op 1 Juli en 4.842.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 Augustus nog niet bekend is, doch die op 1 Juli bedroegen 11.672.000 balen en op 1 Augustus 1927 5.289.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 105/6 à 107/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 108/6 à 110/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 76/- à 77/-.

Van Robusta op afloading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Augustus-verscheping, 37½ ct.; Benkoelen Robusta, Augustus-verscheping, 39 ct.; Mandheling Robusta, Augustus-verscheping, 43¼ ct., alles per ½ KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-notering bleef onveranderd 65 ct. per ½ KG. voor Superior Santos, doch die van Robusta werd, zooals hierboven reeds vermeld, verhoogd van 50½ op 51½ ct.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtendcall als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
7 Aug.	58 5/8	57 5/8	—	—	50	47 5/8	46 5/8	46
31 Juli	58 5/8	57 5/8	—	—	49 1/8	48	47	46 5/8
24 „	58 5/8	57 5/8	—	—	49	46 3/4	45 3/4	45 1/4
17 „	58 5/8	57 5/8	—	—	50	48	47	46 3/4

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
6 Aug.	\$ 15,82	\$ 15,85	\$ 15,65	\$ 15,55
30 Juli	„ 16,05	„ 16,10	„ 15,93	„ 15,80
23 „	„ 15,61	„ 15,70	„ 15,45	„ 15,20
16 „	„ 15,86	„ 16,09	„ 15,99	„ 15,90

Rotterdam, 7 Augustus 1928.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹⁾)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4 ¹⁾)	
6 Aug. 1928	295.000	28.600	1.234.000	33.500	5127/128
30 Juli 1928	303.000	28.450	1.193.000	33.500	5127/128
23 „ 1928	313.000	27.925	1.162.000	33.500	5127/128
8 Aug. 1927	273.000	23.150	897.000	24.500	558/64

¹⁾ In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
4 Aug. 1928....	72.000	320.000	173.000	858.000
6 Aug. 1927....	74.000	382.000	199.000	1.089.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Augustus in duizenden balen.

	1928	1927	1926	1925	1924	
Voorraad in Europa...	2.180	1.776	1.510	1.648	1.624	
Stoomend { Brazilië ..	482	563	537	588	491	
n. Europa { Oost-Indië.	161	62	72	38	25	
	2.823	2.401	2.119	2.274	2.140	
Voorraad Ver. Staten	850	634	690	804	868	
Stoomend } naar } Ver. Staten }	Brazilië ..	501	643	515	409	242
	4.174	3.678	3.324	3.487	3.250	
Voorr. in Pernambuco	1	—	—	—	—	
„ „ Bahia	16	17	23	20	22	
„ „ Victoria ..	85	44	—	—	—	
„ „ Rio	284	263	267	196	294	
„ „ Santos	1.136	840	1.087	1.511	812	
„ „ Paranagua ..	25	—	—	—	—	
Totaal	*5.721	*4.842	*4.701	*5.214	*4.378	
Op 1 Juli	*5.729	*4.720	*4.571	*5.085	*5.071	

* Niet inbegrepen de binnel. voorraden in Sao Paulo.

1 Juli 1924	4.592.000	balen
1 Juli 1925	1.786.000	„
1 Aug. 1925	1.298.000	„
1 Juli 1926	2.833.000	„
1 Aug. 1926	3.098.000	„
1 Juli 1927	3.312.000	„
1 Aug. 1927	5.289.000	„
1 Juli 1928	11.672.000	„

THEE.

Van de theemarkt te Londen vallen geen bijzondere feiten te vermelden. Het aanbod bestond uit groote hoeveelheden Britsch-Indische en Ceylon theeën.

Uitgezonderd eenige Darjeeling en Doar-thee was de Britsch-Indische thee van middelmatige kwaliteit, hetgeen eveneens met een deel der Ceylon-thee het geval bleek. De middenprijzen voor deze theeën liepen dan ook een kleinigheid achteruit, maar niettemin bleken koopers in het algemeen bereid voor krachtige schenken de vorige en zelfs iets hoogere prijzen te betalen. Vandaar dat de middenprijs voor Java-thee iets kon stijgen.

De aanvoeren bij het Thee-Etablissement beliepen in Juli 24.089 kisten, terwijl afgeleverd werden 25.626 kisten. De voorraad, die per Uo. Juni 86.337 kisten bedroeg, verminderde dus tot 84.800 kisten op Uo. Juli (vorig jaar 86.337 kisten).

De Londensche cijfers over Juli melden voor invoer tot verbruik in Juli 27,7 miljoen Lbs. (v. j. 25,5 miljoen) en voor uitvoer 7,2 miljoen Lbs. (v. j. 4,7 miljoen).

Amsterdam, 6 Augustus 1928.

VERKEERSWEZEN.

RIJNVAART.

Week van 29 Juli t/m. 4 Augustus 1928.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts en hout, waren tamelijk levendig. De beschikbare scheepsruimte bleef beperkt, in het laatst der week zeer schaarsch. Er was voortdurend veel vraag, zoodat de stemming over het algemeen vaster werd. Voor erts naar de Ruhrhavens betaalde men 60 ct. met ¼ en 70 ct. met ½ lostijd per last in het begin der week. Deze vrachten liepen op tot resp. f 0,70 en f 0,80. Naar den Bovenrijn betaalde men in het begin der week f 1,50 à f 1,60 voor ruwe producten met resp. ¼ en ½ lostijd; deze vrachten liepen op tot resp. f 1,70 en f 1,80 per last. Hoofdzakelijk werd echter in daghuur gecharterd op basis van 2½ à 2¾ cent met aflevering Ruhrhavens. Het sleeploon bedroeg 35 à 37½ cents tarief. De waterstand bleef vallend. Naar den Bovenrijn werd op M. 1,90 à M. 2,— en naar de Ruhrhavens op M. 2,40 à M. 2,50 afgeladen.

In de Ruhrhavens bleven de verschepingen van kolen tamelijk levendig. Scheepsruimte was tamelijk schaarsch. De algemeene toestand werd iets gunstiger.

Nederlandsche Handel-Maatschappij

Amsterdam

Gestort kapitaal f 80.000.000. — Statutaire Reserve f 40.000.000. —

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN 'S-GRAVENHAGE

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan

2

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. - Incasseeringen en Financieringen. - Schriftelijke en Telegrafische Credieten. - Reiscrédietbrieven. - Deposito's. - Rekeningen-Courant. - Aan- en Verkoop van Effecten. - Administratie van Vermogens. - Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT

KOFFERKLUIS

Een correcte uitvoering

van Uw reclame-drukwerk is een eerste vereischte wil het zijn doel bereiken. Vraagt NIJGH & VAN DITMAR'S Handelsdrukkerij om modellen en advies. ✎

Een verzoek per briefkaart of telefoon brengt U een vertegenwoordiger

Wijnhaven 113
Rotterdam
Telefoon 7841
(vier lijnen)

Waarom adverteeren in, en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tienduizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U *Exporteur, Importeur, Fabrikant of Groothandelaar* is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande Kelly's Directory op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOEROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

10 talen!

„Het grootste talenblad
van Europa”

De Spiegel van Handel en Wandel

De beste aanvulling
van alle taalstudie!Hoofdredacteur: Dr. E. E. J. Messing,
Walenburgerweg 49, Rotterdam
Administratie: Wijnhaven 113, R'damf 5.— per jaar
proefnummer gratis

Kleine Advertentiën in de Nieuwe Rott. Courant

f 1.50 per 10 woorden - Iedere 2 woorden meer 25 cents

Worden aangenomen voor de rubrieken: Vraag en aanbod, Huur en Verhuur, Betrekkingen gezocht en aangeboden, Gevonden en verloren goederen, Voorschotten gevraagd en aangeboden, Lessen gevraagd en aangeboden, Diversen, bij: **de Bureaux en Agenten van de N.R.C.** te Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage en alom in den lande waar Agenten zijn gevestigd, **Erkende Advertentiebureaux, Boekhandelaren, Kantoorboekhandelaren, Kantoorhouders der Posterijen** en bij alle Kiosken.

Verschenen:

Tweede, omgewerkte druk van
**Inleiding tot de Studie der
Bedrijfs-huishoudkunde**

door J. GROOTEN

Dir. der Levensverzekering-
Mij. N. O. G., Leeraar M.O
Wiskunde en Boekhouden,
AmsterdamIngenaaid Gebonden
f 7.50 f 8.50NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
ROTTERDAM

Zooeven verscheen de

TWEEDE DRUK VAN

Naamlooze Vennootschappen WET

tot wijziging en aanvulling van de bepalingen
omtrent de naamlooze vennootschap en regeling
van de aansprakelijkheid van het prospectusVan aantekeningen voorzien door
G. VLUG - Notaris te Rotterdam

Prijs f 1,25

Bij den Boekhandel verkrijgbaar

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ, ROTTERDAM

VERSCHENEN:

Lessen over den Handel

door

J. GROOTEN

Prijs f 8.— Geb. f 8.90

Alom verkrijgbaar
bij den Boekhandel
en bijNijgh & van Ditmar's Uitg.-Mij
Rotterdam

Naamlooze Vennootschap

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf Rotterdam

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting
voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken
met lichtvermogen tot 46000 ton. ☒ Dwarshelling.
Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 6707, 6708, 7303
7304, 7305, 7325

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam